

Taxa postala
 száma in num
 No. 30623/1934

Szerkesztőség
 és irodahivatalai:
 Cluj, Str. Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
 földre: Havonta 2, negyedévre 6,
 félévre 12, egészévre 20 dollár. —
 Hirdetések díjszabás szerint. — Az
 „UJ KELET” a transilvaniai és
 bányai zsidóság egyetlen napilap-
 ja. Cikkeink utánnomását csak a
 forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

**Director-Főszerkesztő: Dr. Mar-
 ton Ernő. Redactor
 responsabil-Felelős szerkesztő:
 Jámbor Ferenc. Administator
 delegat si girant responsabil-felelős
 igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
 tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
 de Editura. Registrul publicitatilor
 periodice No. 43. Dos. 889. 1933.
 Tribuna Cluj, Sectia III.**

Vasárnap, április 28.
 1940—5700. Niszán 19.
 XXII. évfolyam, 98. szám.

VILAG TUKRE

Az „Orzel”

A norvégiai eseményekkel kapcsolatban ismét hallatott magáról az Orzel nevű lengyel tengeralattjáró, amely a lengyel hadiflotta néhány más egységével együtt részt vesz a szövetségesek Északi tengeri akcióiban. Az emlékeztető éjszakán, amely a dalmiai és norvégiai partraszállást megelőzte, az Orzel megtorpedózta és elsüllyesztette a Rio de Janeiro nevű 8000 tonnás nagy óceánjáró hajót, amely néhány ezer német katonát szállított Norvégiába. Az első napok tengeri ütközetel során az Orzel elsüllyesztett egy páncélos és három német munició-szállító hajót.

Négy német szállító- és egy hadihajót küldött tehát a tenger mélyére ez a lengyel tengeralattjáró, amelynek legszenczáciosabb akciója a tallini észti kikötőből való megszökése volt. 1939. szeptember 12-ikén a német-lengyel háború kelles közepén az Orzel, miután reménytelenül harcolt a Hóliai félsziget vidékén, a fölyében lévő német erőkkel, kénytelen volt a legközelebbi semleges kikötőben horgonyt vetni, hogy mélység-szabályozóját megjavíttassa. A nemzetközi jog értelmében a lengyel tengeralattjárónak jogában állott 24 órát tölteni a kikötőben, különleges engedély nélkül. A lengyel katonai at-tasé jelentést tett az észti hatóságoknak és szeptember 12-ikén este az Orzel befutott a tallini kikötőbe. A szakmunkások azonnal megkezdték a javítást, a legénység pedig partra szállította a tengeralattjáró súlyosan beteg parancsnokát. Ezzel külön bizottság négy órai vizsgálat után megállapította, hogy a tengeralattjáró ténylegesen megrongálódott, ami a nemzetközi jog értelmében feljogosítja arra, hogy a törvényes időn belül a kikötőben maradjon.

Am másnap reggel, 12 órával a horgonyvetés után, az észti hatóságok meglepetés-szerűen közölték, hogy a tengeralattjárót internálják. Híre járta, hogy a határozatot külföldi hatalom beavatkozására hozták, amely az éjszaka folyamán diplomáciai uton a lengyel tengeralattjáró internálását uton-teltte. A lengyel követés minden tiltakozása hiábavalónak bizonyult, bár az angol és francia követek is eljártak az észti kormányhoz. Sőt mi több, az észti hatóságok közölték, hogy kénytelenek elkobozni a tengeralattjáró vagy-onát, ami 12 ezer dollárt tett ki, mint a háborús sifre kulcsot. A helyzet dráma-mai volt, a lengyel haditengerészet közös siffret használt az angol és francia flottával. A lengyel követ azonnal és energikusan jegyzékben tiltakozott. Végül is az észti hatóságok lemondtak a sifferről és a pénzről és beérték azzal, hogy leszerelték a tengeralattjáró ágyuját. Elkoboztak továbbá 14 torpedólevet, az Orzel birtokában lévő 20 közül. A legénységnek megengedték, hogy a városban közlekedjék, de nyilatkozat aláírás-t kértek, hogy egyetlen matróz sem fog szökést kísérelni. A tengerészek azonban visszautasították a nyilatkozat aláírását. A helyzet egyre rosszabbodott. Minden percben várható volt, hogy a tengeralattjárót telje-sen lefegyverzik és a siffret elkobozzák. 15-ikéről 16-ikára virradó éjszaka a helyet-tes-parancsnok elhatározta, hogy az erőteljes észti őrzet ellenére is megszöktesse a hajót. Hajnali három óra tájban a lengyel matrózok lefegyverezték az észti parti őrköt, levegőbe röpítették az egyik parti ágyut és a többi ágyuk és gépfegyverek tüzeben kifutott a tengerre, bár összes oltmányait és iratait már az első napon elkobozták.

Igy kezdődött a tengeralattjárók történeté-ben páratlanul álló kaland. Térképek nélkül és részben lefegyverezve, az Orzel körülbelül nyolcezer kilométer ut hátrahagyása után, elérte az egyik szövetséges kikötőt. A Balti és az Északi tengerek tökéletes ismerete volt szükséges ahhoz, hogy a vállalkozás sikerül-jön. Néhány hétig tartott az Orzel bolyon-gása, mialatt német hajók portyáztak nyom-mában és ismételt aknahálókát kellett kike-rülniök. Az angol kikötőben, ahová befutott, nagy lelkesedéssel fogadták az Orzelt és az angol sajtó hasábois cikkeiben méltatta a parancsnok és a legénység páratlanul álló bravurját. Rövid pihenő és fegyverzetének kiegészítése után az Orzel megkezdte szolgál-tatát az Északi tengeren. A legújabb esemé-nyek igazolják, nem eredménytelenül.

A „Temps” írja:

„Franciaországot nem lehet felelőssé tenni az olasz-francia kapcsolatok feszült-ségéért”

Hoare angol légügyi miniszter rádió-beszédben jelenti be ma a szövetségesek erélyes háborúját Norvégiában

Párizs, április 27. (Rador). A Temps című francia félvitalos lap vezércikkét közöl Reynaud miniszterelnöknek a képviselőház-ban tartott beszámolóival kapcsolatban. A lap megállapítja, hogy Reynaud világosan rámutatott beszédben arra, hogy a Francia-ország által annyira kivánt olasz-francia eszmecsere a két ország közötti kérdések megoldására, nem a francia kormány hibá-jából nem valósult meg, amelynek továbbra is meggyőződése, hogy meg van a lehetőség a földközítengeri népek szükségleteinek és érdekeinek összhangba hozatalára. Igen fon-tos — írja a Temps —, hogy ilyenformán teljes pontossággal leszögezték Franciaország álláspontját. Ismeretes, hogy a hitlerista bi-rodalom szüntelenül milyen nyomást gyakorol a fasiszta Olaszországra, hogy őt is be-vo-nja saját játékaiba. Hasonlóképpen ismeret-es, hogy bizonyos sajtó és bizonyos Alpokon-tuli elemek fel akarják igazni a lelkeket Franciaország ellen. Eppen tegnap, a fasiszta korporációs kamara ülésén egy képviselő helyesnek találta az olasz történelem által megállapított tények ellenére is kijelenteni, hogy Franciaország az ókortól kezdve a ma napig mindig az olasz nép ellensége volt. Az egész politikai iskola ezt az alapvető hibát követi el és pedig az, amely úgy állítja be Franciaországot, mint ellenfelét Olaszország jogos kívánásainak, habár Olaszország nagyhatalom és soha senki sem gondolt arra, hogy elvitassa földközítengeri érdekeit, ame-lyet egyébként megfelelő módon össze lehet

egyeztetni a többi földközítengeri hatalmak érdekeivel.

Ez az a tétel, amit Reynaud igazolt a kül-ügyi bizottság előtt. Tehát nem Franciaország zárja be az ajtót a barátságos szellemű eszmecsere elől, mivel Franciaország mindig azt valja, hogy a latin-tengeri jó megértés, amely az összes földközítengeri hatalmak életjogainak tiszteletben tartásán alapszik, legfőbb feltétele a tartós békének. Az igaz-ságában, erkölcsi és anyagi erejében s min-den téren való értékében magabiztos Fran-ciaország szoros együttműködésben Angliá-val, teljes nyugalommal nézhet minden eset-legességre elé.

Kétségtelen, hogy Olaszország egyedül hi-valott döntést saját érdekében és szava felett, de nem lehet elhallgatni azt a tényt, hogy Franciaország az ellenségeskedések megkez-dése előtt és után több alkalommal kísérletet tett arra, hogy alapot találjon a két nép közötti kérdések méltányos módon való ren-dezésére, Franciaországot semmiképpen sem lehet felelőssé tenni a két ország közötti kap-csolatok jelenlegi feszült voltaért.

Mussolini fogadta Mackensen római német nagykövetet

Róma, április 27. (Rador). Mackensen ró-mai német nagykövet, Berlinből való vissz-a-térése után, Ciano gróf olasz külügyminiszter kihallgatáson fogadta. A német nagykövetet ezután Mussolini fogadta.

Olaszország nem tett lépést a török kormánynál a balkáni blokk meg-alakítására

Róma, április 27. (Rador). A Havas ügy-nökség informált olasz körökből úgy tudja, hogy a külföldön megjelent hír, mely szerint Olaszország lépést tett volna a török kor-mánynál a balkáni államok blokkjának meg-alakítására vonatkozólag, minden alapot nélkülöz.

A jugoszláv külügyminiszter nyil-atkozata Jugoszlávia semleges-ségéről

Berlin, április 27. (Rador). Czinczár Mar-kovics jugoszláv külügyminiszter a Politika című lapnak adott nyilatkozatában többek között a következőket mondotta:

— Jugoszlávia szigorú semlegességi és füg-getlenségi politikát folytat s igyekszik a gaz-dasági nehézségeket elhárítani, amelyek egy-részt belső gazdasági életünket, másrészt a hadviselőkkel való kapcsolatunkat érintik. Legfőbb célunk, hogy államunk ne kerüljön bele a viszályba s jó kapcsolatokat tartsunk fenn az összes nagyhatalmakkal, egyben meg-örizve teljes semlegességünket. A jugoszláv kormány nagy jelentőséget tulajdonít a du-nai forgalomnak. A parlamenti államok s az érdekelt nagyhatalmak közötti megegyezés kielégítő megoldáshoz juttatta ezt a kérdést.

Markovics ezután megemlítette a Szovjet-Oroszországgal való gazdasági tárgyalásokat s végül rámutatott arra, hogy mindaz, amit a jugoszláv kormány az utóbbi hat hónapban gazdasági, politikai, pénzügyi és katonai té-ren tett, megerősítette az ország helyzetét és alkalmat ad arra, hogy nyugodtan nézzen a jövő elé.

A DNB szerint kielégítő a szovjet-német áruforgalom

Berlin, április 27. (Rador). A DNB iroda jelentése szerint idegen forrásból származó értesülések azt állították, hogy a német-orosz áruforgalom, amely egyébként is csak szerény mennyiségű volt, jelenleg teljesen megszűnt. Német illetékes helyről a követke-zőket állapítják meg ebben a tekintetben:

Mindezek az értesülések hamis számítások eredményei. Természetes, hogy számokat nem közölhetünk, de meg lehet állapítani, hogy mióta Przemysl és Prostken határállo-másokon keresztül megindult a forgalom, ezer és ezer olaj- és buzavagon érkezett Németországba. Hangsúlyozni kell, hogy ez csak a kezdet. Számos technikai nehézséget kellett elhárítani. Az első három hónapban a fagy és hó nagyban akadályozta a forgal-mat. Kedvezőbb időjárási viszonyok mellett a szállítások önműködően szabályozódnak s elérik a német-orosz szerződésben előírt mennyiségeket.

Rádióbeszédet mond az angol lég-ügyi miniszter

London, április 27. (Rador). Sir Samuel Hoare angol légügyi miniszter vasárnap este 9 óra 30 perckor rádióbeszédet mond. Való-szűnnek tartják, hogy a kormányának arról az elhatározásáról fog beszélni, hogy a leg-nagyobb eréllyel folytatja a háborút Norvé-giában. Ez alkalommal Sir Samuel Hoare a légi fegyvereknek Norvégiában játszott sze-repéről is beszélni fog.

Mit veszített Finn-ország?

Hogy milyen nagy Finnországnak a moszkvai béke következtében beállott területi vesztesége, gazdasági, közlekedés-politikai és katonai szempontból, azt csak úgy lehet felbecsülni, ha az ember Finnor-szág térképébe mélyül el és meglátja a ha-tárvonalakat, melyeket a karéliai földszo-roson a finn tengerből és a Ladoga tó között vontak meg. A háború kitörése előtt az orosz követelések szerint csak Bjorköig húzódott volna el a határ az or-szág nyugati részén, míg a keleti oldalán, egészen Kakiszalmig. Viborg és a Ladoga tó északi partja nem volt benne a követe-lésekben. Most azonban a határok jóval Viborgon túl találhatók, Szortavala köze-lében, a Ladoga tó északi csücskéig, Szuo-jarvi környékéig. Első pillanatban úgy látszott, mintha az oroszok azon a szaka-szon a hegyes terepet átengedték volna a finneknak, akik számára igen jó védelmi vonalként szolgáltattak volna.

Délien viszont nem annyira stratégiai károkat okozott a békekötés számos pon-tja, mint inkább gazdaságiakat. A határ kiméretlenül átvágja az eddigi finn gazda-ság és közlekedés útjerejét. A szovjetek nemcsak a Viborgból a Ladoga tó felé vi-vő vasutat biztosították maguknak, hanem övök a finn export számára rendkívül fon-tos vasuti vonalak végállomásai. Hasonló-képpen orosz kézen maradt a finn fakivi-tel szempontjából annyira fontos Saima-csatorna.

Az őszi tárgyalások során Moszkva ígér-te, hogy Hangó bérbeadása ellenében visz-szaadja Szovjet-Karéliát, a kiterjedt, bár gazdaságiilag kevésbé hasznosított, de finn törzsek által lakott országrészt. A békeszerződés azonban most ezt az ajánla-tot teljesen eljettette, sőt a finnországi Karéliából is jó nagy részeket csatolt át szovjet-területre. Ez a Salla körüli erdővi-dék, amelyben a finnek nagy győzelmet arattak az oroszok fölött, amikor a háboru során bekerítették őket. A békeszerződés ebben az esetben a Markejevitől keletre húzódo magaslatokat, valamint Kuolajervi városkát az oroszoknak juttatta. Fontos volt ugyanis az oroszok számára, hogy a murmanszki vasutvonalat ne érhesse vá-ratlan támadás. Az erdővidék azért is kel-lett az oroszoknak, mert ez biztosítja majd az oroszok számára annak a vasutvonal-nak a részesedését, amelynek megépítésére a békeszerződés értelmében a felek köte-lezték magukat. Még ebben az évben meg kell építeni a vasutat a Fehér tenger észak nyugati csücskéből Kandalaksztóli egészen a Bottni öböl felé vezető Kemijärviig. En-nek a vasutvonalnak közgazdasági jelen-tősége az, hogy Oroszország a Kola félszi-geten kiaknázandó foszfátját könnyen tudja eljuttatni Svédországba, vagy a né-met birodalomba. A vasutvonal egyébként lényegesen emelné a Finn- és Oroszország közötti teherforgalmat, ami a két ország közötti békés viszony esetében föltétlenül üdvös dolog lenne. Csak természetes, hogy a vasut az oroszok stratégiai céljait is szolgálja.

Finnország területi veszteségei között a legészakibb ponton fekvő Petsamo körüli rész is rendkívül fontos. Itt még in-kább, mint a Salla környékbeli határokon fog meglátszani, vajjon a szovjetek poli-tikai tervekét szőnek-e határkiigazítások-kal kapcsolatban, vagy pedig megelégsze-nek azzal, hogy a szomszédos murmansz-k-beli hadi kikötőjüket biztosítsák? Tény,

Sulfamyl

puder, krém, szappan tiszt és szépít!

hogy Finnország ezen a területen csak az Északi jegestengerbe nyúló „Halász félszigetet” tartozik Oroszországnak átadni, amibe egyébként még a szeptemberi tárgyalásokon beleegyezett. Magát Petsamo kikötőjét, valamint a híres nikkélbányákat az oroszok nem követelték. Meglehető az, mert a bányákban jelentékeny amerikai, kanadai és angol tőke van investálva és Moszkva a jelen történelmi pillanatban nem akar az érdekelt államokkal konfliktusba keveredni.

A békeszerződés 6-ik pontja úgy rendelkezik, hogy Oroszország és Norvégia között Finnországon át tranzit-forgalom jön létre, amit azonban a finnek nem ellenőrizhetnek. Ugyanúgy átutazhatnak szovjetpolgárok is finn ellenőrzés nélkül és a Nurmanszkbán berakott áruk ugyancsak finn kontroll nélkül mehetnek át az ország területén.

Hir szerint Oroszország autótutat készült építeni Petsamo területén, egészen Kirkenes norvég helységig, amely a Vanger fjord közelében fekszik. Nem lehet megállapítani, vajjon az orosz-norvég kereskedelmi forgalom igazolja-e ezeket az építkezéseket? Sokan azt hiszik, hogy a szovjetek inkább propaganda célokból akarják ezt az utat megépíteni.

Az előbbiekben Finnország anyagi és katonai aggodalmait soroltuk fel, amelyeket az új békeszerződés idézett elő. Természetesen nemcsak szántóföld és erdő, gyár és vasút veszett el Finnország számára, Viborgban és a karéliai földnyelven az ország kulturális érdekei is koncentráva voltak és a kicsi nép hőskorszakának számos emléke került át az oroszokhoz. Ezek között jelentős szerepe van Valamo szigetének, amely a Ladoga tó közepén van, igen érdekes régi és nagyarányú orosz kolostorral. Ez a hely a régi orosz szellemnek és hitnek utolsó klenoduma volt, amely most már nem finn történelmi emlékek, hanem orosz kulturális emlékek számátana, ha a finnek még idejében nem vitték volna ki onnan a kolostor lakóit, a valamói műkincseket és értékes okiratokat. Ez természetesen amellett szól, hogy a finn nép ragaszkodik kulturális tradícióhoz még akkor is, ha ez egy más nép válásával függ össze.

A finn újságok mostanában írják le Valamo szigetének a levegőből való ostromát, amely a háború egyik legérdekesebb momentumát volt. A kolostorban Chariton archimandrita főnöksége alatt negyvenöt szerzetes élt, akiknek mindegyike a hetvenedik életét már túlhaladta.

Ezek a jámbor férfiak a maguk elvonultságában nem tudták, milyen hatalmasat fejlődött a katonai aviatika és amikor az orosz repülőgépek a szigeten elhelyezkedett tüzérégi állomáshelyeket bombázták, azt hitték, hogy a pokol kapui nyitultak meg és istenítélet szakadt a világra.

— A pokol őrdőgei — mondotta később az archimandrita — fölszakították láncukat, hogy minden élőt a földön elpusztítsanak.

Am a papok nem estek kétségbe, bementek a templomba és térdenállva könyörögtek, hogy a veszedelem minél előbb muljon el fejük fölött. Nem is tettek eleinte lépéseket a kolostor kiürítése érdekében mindaddig, amíg a bombák el nem találták a kolostor épületrészét, főleg a könyvtárat. Ekkor az apát kutyája kíséretében átment a jégén Sortavalába, ahol kieszközölte a kolostor kiürítését. December elejéig közepéig majdnem naponta bombák estek Valamo szigetére, de az oroszok ugylátszik, szintén kimélni akarták a tizenegyedik századból származó kolostort. Február tizenhétedikén éjjel vonultak ki a szigetről lovak és kutyák által vont szánokon az öreg szerzetesek, akiket a finn falvak iskoláiban helyeztek el.

Ezzel a „szent Oroszország” utolsó északi otthona is eltűnt.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Amerika

Thomas Mann a zsidóság kulturhivatásáról

Thomas Mann, az emigrációban élő, Nobel díjjal kitüntetett, nagy német író, a következőket írja a Newyorkban megjelenő „Contemporary Jewish Record” című folyóiratban: „A zsidóság éppolyan nagy jelentőségű történelmi tényező Európa szellemi életében, mint a görögök voltak. Ez a meggyőződés a hozzám hasonló emberektől véglegesen távol tartja az anitzemita gyűlölet bármely formáját és beléjük oltja a zsidóság szellemi nélkülözhetetlenségének élő érzését úgy a kontinens jelenének, mint jövőjének szempontjából.

A zsidók rendkívüli léte és kitartása bizonyítja annak, hogy sorsukat, feladatukat és hivatásukat még nem tölthették be. Az, hogy már régen el nem tűntek, hogy még mindig élnek, — noha életük sohasem volt könnyűnek mondható, — fejtőgöcs bennünket arra a hitre, hogy életükre még szükség van, hogy azért menekültek meg a haláltól, hogy különleges szellemi adottságaikkal eszközei legyenek az élet céljai megvalósításának.

Ami engem illet, mindenkor fantasztikusnak és csodálatosnak találtam, hogy ez a nép még mindig él közöttünk, ez a nép, amely a jelen és a távolmúlt, az európaiság és közkeleti eredete közötti egybeforrást testesíti meg. Ezek az emberek az elmúlt korok sötétén értelmes szemmel tekintenek a mi világunkba és azzal az öntudattal, hogy a szenvedéselkből szellemiséget és értelmet kovácsoltak. A zsidóság egy öntudatlanul ható javító eleme a mi szenvedélyességünknek.

Ha az antiszemitizmus feüti fejét — ez azt jelenti, hogy az emberek feszélyezve ér-

betegség nem tudta megtörni szellemének világosságát és ítélőképességének határozottságát. Nyolc nappal ezelőtt össze kellett hívni a vezetőségi tanácsot. Fájdalmi ellenére ragaszkodott ahhoz, hogy a tanácskozással vezesse és ezalkalommal is ugyanazzal a tekintéllyel irányította megbeszéléseinket, amely nem egyszer vitta ki munkatársainak egyhangú csodálatát. Amidőn elbucuztam tőle, nem is sejtettem, hogy ez az utolsó találkozásunk volt, annyi közös munkában eltöltött esztendő után.

Halálával igen súlyos veszteség érte a zsidóságot és számos nagy zsidó intézményt, amely munkásságát élvezte. Nem gondolok ebben a pillanatban az angliai emberbaráti műre, amelyben olyan nagy szerepet játszott. Csupán a mi saját vállalkozásainkat tartom szemelőtt, amelyeknek vezetésében kiváló lelki és szellemi tulajdonságokról tett tanúbizonyságot. Mély szeretettel csüngött a zsidóságon és állandóan szemé előtt lebegett a zsidó élet és szerencsétlen hittestvéreinek sorsa. Feladatának tekintette népe szükségleteinek megismerését, hogy megtalálhassa azokat az eszközöket, amelyek nehéz sorsának megkönnyítését szolgálják.

— Fiatal korában Kanadában járt, ahol éppen akkor zsidó telepítéssel kísérleteztek és már akkor alkalmá volt résztvenni a zsidó közösség megszervezésében. Neki köszönhető az ICA kanadai bizottságának megeremtetése.

— Sir Osmond számos tanulmányi utat tett Kelet-Európában, Kis-Ázsiában és Palesztinában és alaposan megismerte ezen országok zsidó tömegeinek szükségleteit, felismerte, hogy ezeket a tömegeket segíteni kell abban, hogy kézművesekké, vagy földművesek-

Capitol Mozgó

Vasárnap premier!
A legjobb ünnepi szennáció!

BENJAMINO GIGLI

a jelenkor legnagyobb énekes és MARIA CEBOTARI, a drezdai világhírű szoprán legújabb, gyönyörű filmje:

A bölcsődal

zik magukat, ahelyett, hogy az igazat, a szükségeset és az észszerűt cselekednének. Ilyenkor a zsidóknak szenvedniük kell. Ennek ellenére semmi nem pusztíthatja ki őket. Es mindannyian biztosak lehetünk abban, hogy az új emberiség felépítésében, amely végül is ki fog bontakozni a súlyos válságból, igen nagy szerep vár a szociális igazságosság és a világ dolgai iránti mély érzékükre.”

Franciaország

AZ ICA GYÁSZOLJA SIR OSMOND D'AVIGDOR GOLDSMID HALALÁT. Sir Osmond Elym d'Avigdor Goldsmid halála mély gyászba borította a francia zsidóságot is. A francia főváros összes nagyobb zsidó szervezetei részvétáviratot intéztek Sir Osmond családjához.

Louis Oungre, az ICA, az amerikai Joint és az Emica vezérigazgatója, aki személyes munkatársa volt Sir Osmondnak, a következőket mondotta az újságíróknak:

— Mélyen megrendülve állok önök előtt. Igaz, hogy mindannyian tudtuk, hogy Sir Osmond hónapok óta súlyos beteg, de még szenvedési közben is annyira hozzászoktatott bennünket a közös munkához, hogy szinte hihetetlennek tűnik számunkra halála. A nehéz betegség nem akadályozta őt meg abban, hogy állandóan érdeklődjék összes ügyeink iránt. Szinte naponta intézett leveleket hozzánk különféle kérdésekben, a régi figyelemmel tanulmányozta kérdéseinket és számtalan esetben bizonyította be, hogy a

KERESEK csak forgalmas központban

konfekció üzletnek

alkalmas helyiséget.

„Lelépést is fizetek” jeligére a kiadóba.

ké váljanak, mert csak ilyen módon lehet őket emberi életnévőhöz juttatni és előkészíteni anyagi és erkölcsi egyenjogúsításukat.

— Sir Osmond minden szempontból hivatva volt jelentős szerepet játszani vállalkozásainkban. 1918-ban lépett az ICA-ba és hamar kitűnt igen tevékeny és eredményes közreműködésével. Hozzá kell tennem, hogy közreműködése mint jelentős pénzember, igen értékes volt az ICA anyagi ügyeinek vezetése terén is. Ezekben a zavaros időkben egészen rendkívüli tulajdonságokra volt szükség, hogy biztosítani lehessen az ICA művének folytonosságát és a társaság pénzügyi egyensúlyát. 1934 óta Sir Osmond került az ICA elnöki székébe, az elhunyt Sir Leonard L. Cohen helyett. Elnöksége egybeesik a legnehezebb időszakokkal, amelyben az ICA-nak a legakutabb problémákkal kellett megbirkóznia, előbb a német, később a többi közép-európai államok zsidóságának koldusbotra juttatása folytán. Sir Osmond azonnal energikus és hatékony intézkedéseket fogantatott. Nemcsak mint az ICA, hanem mint az amerikai Joint és az EMICA elnöke is, nagyszabású segélyezési programot dolgozott ki, amelyben az összes menekült segélyezési és kivándorlási művek támogatását, a zsidók brazilai és argentinai letelepítését, valamint kölcsönpénztárak létesítését javasolta. Különös figyelmet szentelt azonban a palesztinai telepítési vállalkozásoknak. Jelentős szerepe volt az ICA nagyszabású Hule-tervének, valamint az EMICA által létesített szép Bertuvia kolónia megeremtetésében. Számos hasonló rendkívüli kezdeményezést sorolhatnék még fel.

— Minden vállalkozásában szoros együttműködést tartott fenn az összes többi nagy zsidó emberbaráti szervezetekkel. A feladatok és szükségletek nagyságára való tekintettel egész meggyőződéssel hirdette a közös finansziális és technikai front szükségességét. 1935-ben, noha már beteg volt, látogatást tett az Egyesült Államokban, ahol nagy népszerűségnek örvendett és mégjobban megeremtetette barátságát az amerikai zsidó vezetőkkel.

— Halálát nemcsak saját vállalkozásai, de

Ma mindenki gyorsan él,

így gyorsan is használódik el. A létezőt való küzdelem ma fokozott feladatok elé állítja az emberiséget és ezt a hátszát a szervezet sinyl meg. Legelőször is az idegrendszer és az emésztőszervek fáradnak bele a fokozott tempóba és a legkülönbözőbb gyomor-, bél-, máj-, epe- és vesemegbetegedések lépnek fel.

A világhírű amerikai „GASTRO-D.” az idegeken keresztül fejt ki gyógyhatását és így a betegség okát szünteti meg és ezért a legkitűnőbb eredményeket érték el vele fenti megbetegedések eseteiben.

Orvosok is ajánlják.

„GASTRO-D.” kapható gyógyszer-tárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 150.— lej utánvét mellett Császár E. gyógyszer-tárában. Bucuresti, Calea Victoriei 124.

az egész zsidó nép mély megilletődéssel vette tudomásul. Asztalomon, mint láthatják, máris valóságos részvétávirat-halmok gyűltek össze a világ minden részéből. Az általános gyászban, amelyet különösen az ICA érez, azzal a tudattal vigasztalódunk, hogy az elhunyt nemcsak mély fájdalmat, de egy csodálatos életpéldát hagyott maga után.

Svájc

A SVÁJCI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSEGENEK KONFERENCIÁJA. A zürichi zsidó hitközség új épületében tartotta meg a svájci zsidó hitközségek szövetségi konferenciáját, hetven delegátus jelenlétében. A konferencián beszámoltak a szövetség általános tevékenységéről, a munkaközvetítésről, valamint a rituális hus-ellátás kérdéséről. Jövőhagyták a multévi költségvetést és megszavazták az 1940. évi új költségvetést. A menekült-segélyezésről szóló referátum után a konferencia elhatározta, hogy tovább folytatja a gyűjtést a menekült-segélyezésére. Elhatározást nyert továbbá az is, hogy tárgyalásokat kezdenek az amerikai Jointtal és a hatóságokkal, a svájci menekült-kérdés megoldása érdekében.

A hitközségek szövetségének központi bizottságát husz tagsággal bővítették ki. Ezáltal biztosították a kis hitközségek képviselőit is.

Litvánia

AZ OZE EGÉSZSÉGVÉDELMI MŰVE LITVANIÁBAN. Az OZE zsidó egészségvédelmi szervezet vilnai bizottsága folytatja tevékenységét a lengyel menekültek és a helyi zsidó lakosság között. Az orvosi segélyre utaltak száma jelentékeny, a helyzet pedig igen nehéz. Az OZE március havi munkájáról az alábbi számok tanuskodnak: Március folyamán 8700 menekültet részesítettek orvosi kezelésben. A poliklinikákon, a gyógyszer-tárakban és a gyermek-ambulanciákon 4561 látogatást jegyeztek fel, 1451 receptet adtak ki, 1550 betegnapot tartottak nyilván, 1550 fűrdőjegyet, 700 kiló szappant osztottak szét és 40.333 fehéremut mostak ki. Litvánia többi részeiben 3700 lengyel menekültet gondoztak.

Németország

A NÉMET KORMÁNY MEGTAGADJA A SAN-DOMINGÓI TELEPESEK ATUTAZÁSÁNAK ENGEDÉLYEZÉSEÁT. Az amerikai külügyminisztérium közölte, hogy a német kormány visszautasította a 22 Svédországban tartózkodó zsidó menekült átutazásának engedélyezését, akiket San-Domingóban való letelepítésre kiválasztottak. Miután a háború kiterjedt a skandináv államokra is és a vízitől bezárult a menekültek előtt, német területen kellett volna megenniük az utat, hogy olasz kikötőkbe jussanak.

Igy irtok én

szag és ragasztás nélkül is garantáltan

DEAK mérnök Cluj, Piața Unirii 7.

Telefon 27-00.

Közzülési beszámoló

Eredményes munkáról számol be a clujzi Zsidó Kórház évi jelentése

Ötezernél több bejáróbeteg kapott ingyenkezelést és a kórházi apoltak 42.2 százaléka szintén ingyenes volt

Sürgősen be kell fejezni az új pavillon építését, mert sok beteg nem juthat ágyhoz a tulzsufolt Zsidó Kórházban

Cluj, április 27. Az ortodox Chevra Kadisa tanácstermében tartotta meg ezévi közgyűlést a kolozsvári Zsidó Kórházgyógyintézet. A közgyűlést, amelyen sokan voltak jelen, dr. Sebestyén József elnök nyitotta meg, aki üdvözölte a megjelenteket és rámutatott arra, hogy ez a közgyűlés nemcsak formalitás, hanem nyilvános és ünnepélyes tanúságtétel arról, hogy a kolozsvári Zsidó Kórház múltjával és jövőjével közelebb került az erdélyi zsidóság szívéhez. A kórház, amint az a jelentéséből is kitűnik, évről évre jelentős fejlődésről számol be és ezért a zsidóság immár kötelességének tartja, hogy úgy morálisan, mint anyagiakban támogassa ezt a nagyszerű intézményt.

A szegény betegek érdekében

— Ebben az ünnepélyes hangulatban — mondotta — egyetlen lehangoló tény állapítható meg csupán, ez az, hogy a kórház új kétémeletes pavillonja, amelynek építését 1938-ban kezdték meg, még mindig befejezetlen és a múlt évben egyetlen kalapácsütés sem történt rajta. Mialatt azonban ez a munka stagnált, a kórház belsejében nagy és az előző évinél még fokozottabb munka folyt, amely újabb fejlődési fokra emelte a kórházat. A szegény zsidó betegeket elsősorban az orvosi gárda várja, amely elsősorban az ingyenes betegek sorsát viseli szíven. Az egykori háromszobás ambulanciából fejlődött ki a mai kilencvenágyas kórház, amely azonban még mindig szűknek bizonyul ahhoz, hogy a tényleges szükségleteknek a szegény betegek ingyenes kezelése és ellátása terén eleget tudjon tenni. A kórház folyosóján is ágyak vannak a tulzsufoltság következtében, ezenkívül egy négyosztályos magánlakást kellett kibérelni, hogy az egyre szaporodó betegeket úgy ahogy el lehessen helyezni.

— Mindez világosan mutatja — folytatta dr. Sebestyén —, hogy az új kórházi pavillont, amelynek falai már fel vannak építve, halaszthatatlanul be kell fejezni és be kell azt rendezni. Nem a kórház vezetősége, hanem az erdélyi szegény zsidó betegek követelik az új pavillon felállítását. Ezen a közgyűlésen megválasztandó új vezetőségnek legfontosabb feladata kell legyen tehát az új pavillon felépítésének és üzembehelyezésének megvalósítása, mert ezzel egy új hatvan ágyas kórházépület ad majd hátlejt a nincstelen betegeknek, ezenkívül az ápolószemélyzetnek is itt volna az otthona.

Az évi jelentések

Dr. Sebestyén elnöki megnyitóját után dr. Vass Zoltán főtitkár olvasta fel a Zsidó Kórház évi beszámolóját. Rámutatott arra, hogy ugyanakkor, amikor a vagyontalan zsidó betegeknek a száma megsokszorozódott, a kórház természetes és szükségszerű továbbfejlesztését külső körülmények gátolták. Napról napra több gyógyulást kereső ingyenbeteg keresi fel a kórházat, amely a megnehezült viszonyok dacára is igyekszik megfelelni ama hivatásának, amelyet Sebestyén Dávid, a kórház alapítójának végakarataiban megjelölt. Az új vezetőségnek meg kell szerveznie az állandó hitközségi és Chevra szubvenciókat, hogy az új épületszárny építését be lehessen fejezni és a kórház fennakadás nélkül teljesíthesse hivatását. A szervezésben előreláthatólag nagy segítségére lesz az új vezetőségnek a kórház új titkára, Marjovitz Ede, aki szociális munkaprogramot dolgozott ki. A főtitkár jelentés köszönetet mond az Új Kelet szerkesztőségének azért az értékes támogatásért, amelyben az intézményt mindenkori részeseitette.

Dr. Farkas Imre a propagandabizottság jelentését terjesztte elő. Vázolja azt a munkát, amellyel sikerült a kórházbarátok körét kiszélesíteni. A tagdíj-akciót az elmúlt évben minden lehető eszközzel fokozta a propagandabizottság, kisebb vidéki szervezőközpontokat létesített, miáltal a vidéki tagok száma 400-ra emelkedett. A bálakció egy-maga 400.000 lej bevételt jelentett a kórháznak. Sajnálatosnak és szomorú jelenségnek mondja, hogy az aradi, marosvásárhelyi és székelyi hitközségek adományán kívül csak a kolozsvári ort. Chevra Kadisa vett fel ezévi költségvetésébe 120.000 lejt kórház támogatásra. A többi hitközségek és Chevrák még mindig nem támogatják anyagi eszközökkel ezt az intézményt.

Dr. Fenichel Mór igazgató-őorvos a kórház orvosi vezetőségének nevében számolt be az elmúlt év munkájáról, betegforgalmáról, egyes osztályok fejlődéséről. Az orvosi kar úgy az orvosi munkából, mint a propagandamunkából teljes mértékben kivette a részét, de nem szünetelt emellett az ápolónői rend továbbképzése sem. Sajnos, a zsidó társadalom egy részének közömbössége miatt az új épületszárny még befejezetlen, ami számtalan zsidó beteget foszt meg attól, hogy a kórház áldásos munkáját igénybevehesse gyógyulása érdekében.

Ezután Peller Lajos igazgató, a felügyelőbizottság elnöke olvasta fel a Kórházgyógyintézet gazdasági jelentését, amely részletesen és összehasonlítón számolt be a kórház gazdálkodásáról. A jelentésből az alábbi összefoglaló és könnyen áttekinthető statisztikát közöljük:

Adatok, amelyek világosan beszélnek

Összefoglaló statisztika a kórház 1929—1939 évi teljesítményéről:

Betegforgalom

1. Betegosztály.	
A kezelt betegek száma	14.047
Összes ápolási napok	193.984
Ingyenes betegek száma	4.545
Ingyenes ápolási napok	63.114

Az ingyenes betegek számaránya az összes kezelt betegek számához viszonyítva átlagban 32%.

Ez a számarány 1927-ben 36 % volt 10.333
Ez a számarány 1938-ban 38.4% volt 10.950
Ez a számarány 1939-ben 42.2% volt 10.962 ápolási nappal.

2. Ingyenes ambuláns kezelés és vizsgálat
1929—1939-ben összesen 58.240 beteg állott kezelés alatt

1938-ban összesen 5315 és
1939-ben összesen 5428 új beteg lett ártatva.
Az ambulancia napi betegforgalma 100—130 beteg

ebből zsidó	69%
nemzsidó	31%

3. Röntgenosztály

A megvizsgált és a kezelt betegek szám
1929—1939. években összesen 16.800
Ebből ingyenes vizsgálat és kezelés 52%

4. Vegyi bakteriológiai laboratórium
A vizsgálatok száma 1929—1939 években
50.527
Ebből 1938. évben 6680
Ebből 1939. évben 6227

Ingyenes vizsgálatok 50%

5. A nagyműtétek évi átlagszáma 600—620
A szülétek évi átlagszáma 110—125
6. A betegek elosztása országgrészek szerint:
Cluj 46%
Vidék 54%

Ebből: Somes 11%, Maramures 10%, Cojocna 10%, stb.

A felügyelőbizottság jelentését Krémer Bernát pénztáros jelentése követte. Ebből a jelentésből meg lehetett állapítani, hogy a kórház gazdálkodásának teljes racionalizálásával tette lehetővé az ingyen betegek számának növelését.

Felszólalások...

Az elhangzott jelentésekhez elsőnek Glasner Akiba főrabbi szólott hozzá, aki rámutatott arra, hogy a hitközségeknek és a Chevráknak kötelességük minden évben a Zsidó Kórház támogatására megfelelő összeget beállítaniok költségvetésükbe s erre a kötelességükre mindaddig figyelmeztetni kell őket, amíg teljesítik is.

Dr. Weinberger Mózes főrabbi történelmi példával mutat rá arra, hogy az erdélyi zsidó társadalomnak milyen nagy és szent kötelessége a kórház támogatása.

Bíró Andor javasolja ezután, hogy dr. Fischer Tivadarnának, dr. Sebestyén Józsefnek, dr. Sebestyén Józsefnek, dr. Róth Marcel egyetemi magántanárnak, dr. Fenichel Mór igazgató-őorvosnak, az orvosi karnak és Peller Lajosnak szavazzon meg a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet azért a lelkes munkáért, amit a kórház érdekében kifejtet-

Lefekvés előtt fogakat tisztítani!

De azután már nem szabad „egy kicsit forkoskodni”, mert az ételmaradékok a fogak közé kerülve, éjszakán át bomlanak. Ennek elkerülése ugyanolyan fontos, mint a veszedelmes fogkö elleni védekezés.

Ezért használjon állandóan Kalodont fogkrémet. Ez az egyedüli fogkrém, mely sulfurizin oleat tartalmánál fogva fokozatosan eltávolítja a fogkővet és meggátolja annak újraképződését. Foai csak akkor maradnak erősek és épek, ha azok fogkömentesek.

KALODONT fogkö ellen

tek. A javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

A jelentések tudomásul vétele és a felmentvény megadása után dr. Stern, a jelölőbizottság elnöke az alábbi vezetőség névsorát terjesztte elő, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

Az új vezetőség névsora

Elnök: dr. Sebestyén József.
Alnökök: Adler Jenő, Bíró Andor, dr. Czitrón Oszkár, Czodik Jenő, Diamant Izsó, Farkas János, dr. Kertész Jenő, dr. Marton Ernő, Melchner Hermann, Rados Manó, dr. Róth Marcel, Salamon Adólf, Salamon Antal, dr. Sebestyén Rezső, Schul Vilmos, Tiroler Jenő, Heves Vilmos.

Felügyelőbizottság: Peller Lajos, Tischler Zs., Boros Samu, Zoltán Jenő, Bergner Dezső.
Pénztáros: Krémer Bernát. **Ellenőrök:**

Bergner Dezső, Lévi Ignác. Főtitkár: dr. Vass Zoltán. Főtitkárhelyettes: dr. Ligeti Sándor. Végrehajtóbizottság: Robert Ervin, Boschán Géza, Nobel István, Farkas Ernő, Weisz Béla, Janovitz Géza, Czodik Károly, Rosenzweig Emanuel, Heller Ferenc, Molnár Samu, Stössel Lajos.

A Chevra részéről: László Gyula, Rimóczi Mór.

Ezenkívül az alapítólevél értelmében kijelölt és a közgyűlés által választott igazgatósági tagok, valamint a vidéki kórházgyógyintézetek vezetői egészítik ki a vezetőséget.

A közgyűlést dr. Sebestyén József, az újonnan megválasztott elnök rekesztette be, aki annak a reményének adott kifejezést zárószavában, hogy a kolozsvári Zsidó Kórház a jövőben még fokozottabb mértékben tudja majd teljesíteni hivatását a nyomor és szenvedés enyhítése terén. (P.)

Német műtálp a Banatban

Timisoara, április 27. Néhány héttel ezelőtt az egyik temesvári német kereskedő megkezdte a sokat vitatott német Erztzsohle árusítását. A műtálp ára egy cipőre való mennyiségben 50—70 lej, míg a cipész-műhelyek 150—180 lejt számítanak egy pár talpért. Az olcsó német műtálp iránt máris nagy érdeklődés nyilvánult meg és azt jelentős tételekben vásárolják. Az eddigi objektív tapasztalatok szerint az olcsó műtálp

megfelel a hozzáfűzött várakozásnak és a bőrrel egyenlő tartósságának mutatkozik. Ezzel szemben a cipészek azt állítják, hogy a műtálp viselete egészségtelen és határozottan káros a láb higiénijára. Ha a német műtálp a további használat során is megfelel a várakozásnak, akkor kétségtelenül nagy konkurenciát fog jelenteni olcsósága miatt a börtálpnak.

Pangás a banati textilpiacon

Timisoara, április 28. (Az Új Kelet tud.) Az utóbbi hetekben a bánági textilpiacon pangás észlelhető. Elsősorban a szövetcseré iránti kereslet csappant meg érezhetően, de a női divatárak eladásában is csökkent a forgalom. A helybeli szövetcserégyárak és a más országgrészbéli gyárak itteni telepei a megrendelések csökkenését voltak kénytelenek tudomásul venni és attól tartanak, hogy a pangás még jobban el fog mélyülni.

Szakértők szerint a textilpiac ellanyhulása a vásárlóközönség kimerülésének tulajdonítható. A korábbi áremelkedések idején a vásárlóközönség nagy áldozatokat hozott, hogy nélkülözhetetlen textilárú-szükségletét tartalékolhassa és ez az igyekezet átmeneti konjunktúrát okozott. Később egyes textilárak ára kissé csökkent, ugyanakkor azonban a fogyasztóközönség már kimerült és nem tudott kellő érdeklődést tanúsítani a szezoncikkre iránt. A textilgyárak egyelőre várakozó álláspontra he-

lyedőkednek és csak a piac további alakulása szerint fognak dönteni üzletpolitikájukat illetően.

— Temesvári gépjárművek tulajdonosainak jelentkezése. Temesvárról jelentik: A rendőrkvesztura felhívást intézett az autók, teherautók, autobuszok, autóciszternák és motorkerékpárok tulajdonosaihoz, hogy járműveik nélkül, de azok összes irataival felszerelve május 4-ig legkésőbb jelentkezzenek a rendőrség forgalmi osztályán. A jelentkezés elmulasztása szigorú büntetéssel jár.

— Két halálos szerencsétlenség Timis-megyében. Temesvárról jelentik: Hönig György tizenhat éves öbényői szolgálégyen gazdájának szekerén lóherét szállított. Az országúton a lovak egy szembefövő autótól megbokrosodtak és elragadták a szekeret. A szolgálégyen elvesztette egyensúlyát és a szeker kerek közé esett, amelyek valóság-gal széttrancsolták fejét. A szerencsétlen fiú holtan maradt az országúton. — Grassl Albin hetvenhét éves silketnéma gazda Sarlota község mellett a vasuti töltésen akart áthaladni, amikor éppen arra robotott a temesvári motorosvonat. Az idős ember nem hallotta a vonat jelzését és a kerekek alá került, amelyek halálra gázolták. A hatóság vizsgálat megállapította, hogy a halálos szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség.

Zürichi árfolyamok (április 27.): Márka 178.50, holland forint 236.85, dollár 446.—, font 15.665, francia frank 8.875, olasz lira 22.45, pengő 79.50, dinár 10.—, lej 3.20, belgas 75.30, svédkorona 106.—, argentin peso 102.50, yen 104.75.

HIREK

Vasárnap és hétfőn délelőtt 11 órakor a ROYAL-ban

Nagy maliné Schmeling—Joe Louis

boxmérkőzés.

Journalok
és WALT DISNEY színes
Micky-Maus-ok
Lej: 12—19.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt szerdán a rendes időben jelenik meg.

Istentiszteletek a Ferdinand király uti nagy zsinagógában. A kolozsvári Ferdinand király uti nagy zsinagógában vasárnap és hétfő este az ünnepi istentisztelet 8 órakor kezdődik. Hétfőn és kedden sachsrisz-ima kezdete délelőtt 8 órakor, muszaf tíz órakor. Mazkir (halottak emlékezete) a keddi muszaf istentisztelet keretében. Szónoklatok: vasárnap este és kedden muszafkor.

A BARISSZIA KÖRZETI KONFERENCIÁJA SIGHETEN. A Braisszia észak-erdélyi körzete városainak helyicsoportjai, Oradea, Satumare, Carci, Batimare, Viseu és Sighet, május elsején Szigeten körzeti konferenciát tartanak. A delegátusokat a vonatnál várja a rendezőbizottság. A konferencia d. e. 10 órakor kezdődik a Chevra Kadisa dísztermében.

HOLNAP: HÉTFŐN ESTE LESZ A „PARADIES KISSASSZONY” BEMUTATÓJA AZ ORADEAI SZÍNHÁZBAN. Holnap, hétfőn, április 29-én este mutatja be Szabadkay János színtársulatának kiváló drámai együttese a nagyváradi színház színpadán Salamon László és Kornis Ottó Kolozsváron már nagy sikert aratott történelmi drámáját: a „Paradies kissasszonyt”. Nagyváradi színházlátogató közönsége körében régóta nem nyilvánult meg olyan komoly érdeklődés bemutató, főleg erdélyi szerzők darabjainak bemutatója iránt, mint ezúttal. A darab nemcsak irodalmi és színpadi kvalitásainál fogva vonja magára az érdeklődést, de érdekes témájánál fogva is, mely a XVIII. század egyik legnagyobb lélek-orvosának: Mesmernek klüdelmes életét és tragikus szerelmét vízi színpadra, melyet Paradies Teréz, a vak zongoraművészről írt érzett s akit hatalmas szüngeráló erejével előbb kigyógyított vakaságából, majd amikor elszakították tőle, a leány visszahull az örök sötétség poklába. Az érdekes és mindvégig feszült drámai hangulatot a darabban szereplő komikus orvosságfigurák tarkítják és enyhítik. A darab főszerepét Bárdi Teréz játssza, míg a rendezés nehéz munkáját Szabadkay János igazgató végezte. Ugy Bárdi Teréz alakítása, mint a rendezés, előreláthatólag maradandó hatást fog gyakorolni a közönségre. A bemutatót a szerzők is meg fogják jelenni.

AZ EZÜST RÓKA című szellemes amerikai vigjáték címszerepeiben LINDA DARNELL, a 17 éves, csinos, tehetséges és hódítóan szép, ma már világhírű művész és a rendkívüli művészi kvalitásokkal rendelkező TYRONE POWER jelennek meg. Az Uj Világ legrokonszenvesebb kettőse ez és a közös alakításuk az utóbbi hónapok legnagyobb sikerei közé sorolhatók. Változatos és szellemes fogrudatokban gazdag cselekménye mellett feltűnik még a film rendkívül elegáns rendezése. AZ EZÜST RÓKA az amerikai „ARANY” szériás filmek legkiemelkedőbb alkotása. Premierje városunkban MA, VASARNAP van a SELECT mozgóban.

Az oradeai Makkabi tornaünnepélye. Minden évben Nagyváradi sportéletének kiemelkedő eseménye a Makkabi tornaünnepélye. Ezen ünnepélyeken a Makkabi tornaszaksztalya bemutatja az elmúlt szezon munkájának eredményét, tagjainak a tornasport terén elért fejlődését. De tulajdonképpeni célja ezen ünnepélyeknek, hogy a nagyközönség előtt demonstrálja ezen legnemesebb sport testnevelő és fejlesztő hatását, valamint hogy alkalmat adjon a közönségnek meggyőződni arról, hogy ebben a sportban, amely sport mindenki számára a legkönnyebben hozzáférhető, milyen könnyen érheti el az ifjúság testének fejlesztését. Ez évi ünnepélyükön különösen szépet produkáltak a Makkabi tornászok, akik az összes szereken kiválóan szerepeltek. A program során a Makkabi-tornászok igen szép szabadgyakorlatokkal is szerepeltek. Az ünnepélyt — amely a Király-himnusz intonálásával ért véget — szép-számu közönség nézte végig.

Háromhavi fogháza itáltek egy hűtlen vagyonkezelőt. Temesvárról jelentik: Szempik Valentin háztulajdonos vagyonát öt évvel ezelőtt unokahugára, Klein Róza árvalányra hagyta, a vagyon kezelésével pedig régi barátját, Velicska Ferencet bízta meg. Két évvel ezelőtt a lány férjhez ment, Velicska pedig a vagyon értékéből mindössze 20.000 lej volt hajlandó átadni. Bűnvádi eljárás indult ellene és a törvényszék előtt kiderült, hogy Velicska 200.000 lejért eladta a házat, ebből az összegből a lány neveltetésére 35.000 lej fordított, míg a többi adók és költségek fejében megtartotta magának. A törvényszék háromhavi fogházbüntetésre ítélte Velicskát, egyben pedig kötelezte 95.000 lej kártérítés megfizetésére is.

Eljegyzés. Annie Kincs és Deixner György, Timisoara, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Eljegyzés. Chaim A. I. Klein (Marghita) és Elisheva Basch (Strimba) jegyesek. (5700. Nisan hó.)

A Concordia klub tagjainak figyelmébe. Értesítjük tagjainkat, hogy működésünket régi helyiségeinkben (Savoy kávéház felett) újból megkezdtük. Husvétii vacsora, pászkás kávé és fekete kapható.

Egő autó egy temesvári garázsban. Temesvárról jelentik: A Sartor-garázsban ismeretlen körülmények között kigyulladt az 1868. Tms. rendszámú autó. A veszélyes tűz színhelyére percek múlva megérkeztek a tűzoltók és megfeszített munka után elfojtották a lángokat. Közben azonban az autó alkatrészei megsemmisültek. A ritka tüzeset ügyében vizsgálat folyik.

Ünnepi prédikáció. Hétfőn, pészach hetedik napján délelőtt 11 órakor a Paris uccai nagytemplomban Glasner Juda rabbi ünnepi beszédet tart.

Juda Lövy rabbi előadása. Hétfőn délután öt órakor Juda Lövy rabbi, ráv Mose Lövy fia, a Bet Avrohom egyesület templomában ünnepi előadást tart. A fiatal, tudós előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Ciabanné Lövy Jolán

női divatszalon

Cluj

Str. Bob 13. I.

Temesvári diák balesete kémiai kísérletezés közben. Temesvárról jelentik: Eisl József tizenöt éves diák, szüleinek Cernoianu ucca 25. szám alatti lakásán, kémiai kísérleteket folytatott és többek között világító rakétát akart készíteni. A fiu klórból és foszforból készített vegyületet, amely azonban elővigyázatatlansága miatt felrobbant a kezében. A lángok súlyos égési sebeket ejtettek a fiu arcán és kezén. A robbanás zajára elősiettek a házbeliek, majd értesítették a mentőket, akik kórházba szállították a sebesültet. A rendőrség vizsgálatot indított a szerencsétlenség ügyében, a felelősség megállapítására.

A ROYAL MOZGÓ UJ HANGOSGÉPPEL MUTATJA BE

az ünnepek legkimagaslóbb filmszenzációját.

Garry Cooper és Merle Oberon

egyetlen nagy közös filmje:

Lady és a cow-boy

Izgalom, szerelem, ötletek, tempó. Egy igazi világszláger.

Előtte: SCHMELING—JOE LOUIS boxmérkőzés és HIRADÓ!

VASARNAP és HÉTFŐ délelőtt 11 órakor NAGY MATINÉ. Lej 12—19.

Halálkozás. Súlyos csapás érte Kiseltstein Edét, a Bal-Maiacha cionista iparos szervezet központi vezetőségének tagját és családját édesapjának tegnap este hosszas szenvedés után bekövetkezett halálával. Nyolcvanhárom éves patriarchalis kort ért meg nagyszámu gyermekei és unokái között. Temetése ma, vasárnap délután lesz.

A Zsidó Nemzeti Szövetség clujii helyicsoportja ma, vasárnap d. e. 10 órakor információs ülést rendez a külmonostori imaházban, melyen Rav. Klein Elijáhu és Fischhoff Emil a zsidóság aktuális helyzetéről és teendőiről tartanak előadást. A helyicsoport elnöksége ezúton is meghívja a környék zsidó lakosságát.

Freund Szender választották meg a satumareli orth zsidó hitközség elnökévé. Satu-Mareről jelentik: A szatmári orthodox zsidó hitközség pészach félünnepén tisztújító közgyűlést tartott. A leadott 193 szavazat három jelölő-lista között oszlott meg. Győzött a hivatalos lista, amelyre 119 szavazat jutott. Ennek alapján a hitközség új vezetősége a következőképpen alakult meg: Elnök: Freund Szender textilgyáros, alelnök: Lebovits Lipót (textilnagykereskedő), főgondnok: Mayer József, gondnokok: Hertz Sándor és Schön József, pénztáros: Markovits Elek Salamoné, ellenőr: Schwartz József rövidárkereskedő. Tanácsosok: Rosenberg Sámuel, Reiter Móric, Grosz Dávid, Schönberger Henrik, Spiegel Dávid, Hasenfeld Zsigmond, Feldmann József és Lefkovits Leopold. Képviselőtestület: Freund Ansel, Fischer Hermann, Grünberger S. Dá-

Kozmetika Hamburg (BOTÉ)

Megtanítja a tavasz kozmetikájára

REGELE FERDINAND 34. II. Tel. 20-11.
TANITVANYKÉPZÉS!

Rablótámadás egy temesvári postás ellen. Temesvárról jelentik: A hajnali órákban a Sági uti várnáz mellett három ismeretlen tettes megtámadta Muresan Gheorghe postást. A rablók halálra fenyegették meg áldozatukat és 3200 lej zsákmányoltak tőle. A zajra azonban figyelmes lett Mioc Mihai vámtisztviselő, aki Strengariu Petre közlegi rendőr segítségével a helyszínre sietett és éppen akkor lepte meg a támadókat, amikor azok el akartak tűnni. Rövid közelharc után két rablót elfogtak, míg a harmadikat még a reggeli órákban megtalálta a rendőrség. A vakmerő rablók Híppel Adám, Peter László és Sella Sándor freidorfi illetőségű fiatalemberekkel azonosak. Kihallgatásuk során beismerték a rablótámadást és nyomorukkal próbálták védekezni. Mindhármukat átadták az ügyészségnek.

KIS J. női divatszalonját

május 1-én az I. G. Duca ucca 3. szám alá helyezi át.

vid, Boros Adolf, Weisz Jenő, Weisz Kálmán, Katz Márton, Drummer Sámuel, Schwartz Sándor, Weisz Elemér, Berkovits Zoltán, Linder Adolf, Práger Márkusz, Lefkovits Márton, Dávidovits Béla, Bródi Izrael, Berger Jenő, Goldberger Sámuel, Moskovits Dávid, Freund Tóbiás (liszt-kereskedő) és Lefkovits Jenő.

„COMINDEX” Str. Dubalarilor 8. Telefon 3400.

A postaigazgatóság által engedélyezett csomagfeladó vállalat.
Időt nyer, ha általunk adja fel csomagjait.

Ingyen csomagolás

Rendes postai díjszabás.

Halálkozás. Satu-Mareről jelentik: Ickkovits Lajos 71 éves beregszászi magánzó szívroham következtében váratlanul elhunyt. Ickkovits Sándor, a Lomási Erdőpár r. t. szatmári igazgatója édesapját gyászolja az elhunytban. A Lomási igazgatója két hónappal ezelőtt vesztette el hön szeretett édesanyját és így az újabb gyász kettős csapást jelent számára. Szatmárról és környékéről Ickkovits Sándor igazgatót számosan keresték fel részvénytálatkozatukkal.

FELHIVÁS VAROSUNK MOZILATOGATÓ KÖZÖNSÉGEHEZ! N. é. közönségünknek örömmel jelentjük, hogy sikerült a háború által előidéztet behozatali nehézségeket leküzdeni, mely különös véletlen folytán a mi filmjeink behozatalát akadályozta és a ROYAL slágermozgó, mint az utolsó években, újra a vezető mozgó szerepét fogja betölteni. Anyagi áldozatokat nem kímélve új hangosgépet szereltünk fel és a filmpiac legnagyobb és legdrágább alkotásait fogjuk bemutatni. Egy párat ezekből a filmekből alant említünk meg: Husvétii műsorunk 2 világsztár, GARRY COOPER és MERLE OBERON egyetlen közös filmje: „LADY ES A COW-BOY”. „VASÁLARCOS”. Minden idők legnagyobb filmje, mely a bucaresti „ARO” mozgó husvétii műsora. A film Alexandre DUMAS regényének filmváltozata. E film a külföldi bemutatók alkalmával messze felülmúlta a „Notre Dame-i toronyór” sikerét. „KALOZSSZIGET KINCSE” mesteri rendezésű hatalmas kalandfilm eddig nem látott izgalmas jelenetekkel. Bucurestiben 2 hónapig futott. „OZI VARAZSLÓ” a csodácsodája. Az amerikai mesevilág egyik kővét dolgozták fel a filmben. A metropolisokban a „Hőféherke és a 7 törpe”-mél is magasabb rekordteljesítményt ért el. A színek pompája külön kiemelendő. A filmet a METRO készítette el és főszerepelt a bájos JUDY GARLAND és FRANK MORGAN játssza. „PISZKOSKEPU ANGYALOK”. Nagyszabású filmszenzáció, mely a „Fiuk városa” és „Adio Mr. Chips”-re emlékeztet, de mindkettőt felülmúlja. Ez csak pár film, amely a közeljövőben fog a n. é. közönség elé kerülni és reméljük, hogy közönségünk bizalmát kiérdemelve, mint a multban is, szívesen fogja e rendkívüli filmeket megtekinteni. A „ROYAL” slágermozgó Igazgatósága.

A Hasomer Hacair vitelt-képes előadása palesztinai kibucairól

Cluj, április 27. Május 1-én, szerda este rendkívül érdekes viteltképes előadás lesz a neológ hitközség óvodatermében. Az erdélyi Hasomer Hacair négy palesztinai kibucáról, a kibucok életéről, gazdaságairól, berendezésükről számolnak be. A kibucok tagjai és a mozzalom barátai. Belépődíj nincs. Ez érdekes előadásra mindenkit szívesen lát a Vezetőség.

Keresztes pedikűr-szalon

Calea Regele Ferdinand 14.

(Meinl kávéüzlet udvarban)

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, április 28.

Bucuresti. 12: Időjelzés, vízállásjelentés. 12.02: A „Cotroceni” énekhatos. 12.30: Szórakoztató hanglemezek. 13.25: Időjelzés. 13.30: Elena Zamora, George Marcu és Ghica Radulescu a világ minden tájának muzsikáját mutatják be. 14: Időjelzés, időjárásjelentés. 14.02: Vasile Julea zenekara. 15.15: Hanglemezek. 18.02: Luță Iovită zenekara. 19: Román táncszámok. 19.20: Fánica Luca zenekara. 20: Nicodim román patriárka szözeata. 20.15: Román műdalok. 20.35: Táncclemezek. 21.50: Hanglemezek. 22.30: Hanglemezek. 23.15: Szórakoztató hanglemezek.
Budapest. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 14.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.45: Hírek. 15: Művészletek. 18: Hírek. 18.15: A Narodna Selmorka bolgár énekegyüttes bolgár népdalokat ad elő. 19.05: Cselényi József magyar nótákat énekel cigányzenekéssel. 20.15: Hírek, sporteredmények. 20.35: „Ahogy tetszik”. Shakespeare vigjátékai. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21.10: Károlyi Gyula zongorázik. 23.40: Táncclemezek. 0.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Szerkesztői üzenetek

B. J., Brásóv. A jelenlegi adottságok mellett, rajtunk kívülálló okok miatt, nb. kérem — sajnos — nem teljesíthető.

A transilvaniai zsidó multból

Az istenszemű ház gazdája

Az istenszemű ház a nagyváradi Fő-uccán állott, amely szűk volt és szeszélyesen, szinte már bolondul ide-oda kanyarodó.

Letörölhetetlenül rajta ült ezen az uccán a kisvárosi jelleg. Az első pillantásra megdöbbent rajta, hogy nem az erősen nekilendült, a 60 ezeres lélekszámon túlnőtt Nagyvárad főutonalának, kereskedelmi, kávéházi és kulturális központjának épült — az utmutatás klasszikusa, a szavait erősen latolgató Baedeker szépelegve „freundliche Stadt”-nak minősítette a fejlődő Váradot —, hanem eredetileg a „Vorstedt”-nek, az Olaszai nevű „külső városnak” falusias uccája volt. Külváros.

A városrendezési és szépítési tervek áldozatosan és ötletesen kísérleteztek később körülötte, de nem teljes eredménnyel. Nem tudták maradéktalanul helyreütni, amit a korábbi nemzedékek vettek ellene.

Az istenszemű ház is szerény, kültekli ház volt. Az eredeti telekkönyvi bejegyzés szerint „Olaszai Külső” 587. szám alatt épült. A vidék pallér, aki építette, nem remekelt vele. Nem is az architektónikus szépségei tereltek rá a figyelmet, hanem a kapuja különbözősége meg a szomszédos kuriáktól. Rácsos kapu volt, amin keresztül nagy kertbe lehetett látni. A kapu felett pedig hatalmas szem volt kifaragva, amelyből sugarak áradtak szét minden irányba. Ez volt az a bizonyos „istenszemű” és róla nevezték a házat „istenszemű háznak”. Azt jelezte, hogy a ház a szemnek, az emberi kincsek egyik legnagyobbikának, gyógyintézetének.

Grosz Frigyes bölcsész- és orvosdoktor munkálkodott áldásosan benne. Messze földön híres sebész és midenekfőlt: híres szemoperateur.

A váraljai zsidó főbíró fia

Régi nagyváradi ember volt ez a szemorvos. Már az apja tekintélyes, talán a legtekintélyesebb váraljai zsidó polgár. Grosz Mojzes néven szerepel az összeírásokban és egydarabig váraljai, vagy ahogyan akkoriban írták: váraljai zsidó főbíró. Mivelhogy pedig Váralya akkoriban önálló kommunális, vol-

taképpen nemcsak a benne és a Nagyváradon meg az Olasziban lakó zsidóknak első embe-re Grosz Mojzes, hanem egyben az autonóm Váralya első közigazgatási tisztviselője is. Azt is feljegyezte róla a krónika, hogy házi zsidója volt a bihari főispánnak, Rhédey grófnak. Talán ez a megtisztelő és jövedelmező nekuszus emelte a főbírói székbe. A pénz mindig imponált a gettóban.

Váraljáról, vagy ahogyan a nagyváradiak nevezték: Katonavárosról sokféle hagyomány él. A legmerészebb közülük azt állítgatja, hogy zsidó alapítású város. A nagyváradi vár körül, a katonai parancsnokság védőszárnyai alatt mindig éltek zsidók. Szükség volt rájuk, a mozgékonyaságukra, a leleményességükre, a katonaság ellátására. A katonai hatóságok tehát mindig oltalmazták őket a váraljai polgárság acsarkodásai ellen. Az idők változása azonban feleslegessé tette a váraljai vár. Kaszárnyává süllyedt. A körülötte elterülő telkeket, amiket addig hadászati szempontból, a jobb kilátás okából, beépítetlenül hagytak, 1783-ban házhelyeknek parcellázták fel. A császári és királyi főparancsnokság, amely az időtjájt Pozsonyban székelte, úgy rendelkezett, hogy a nem-katolikusnak igen, de a zsidók nem szerezhetnek belőle. A de Vins gyalogezred ezredese és a váraljai vár parancsnoka, Georg Roth nem hagyta annyiban a dolgot s ismételtén Instanciájától a zsidók érdekében. Végre keresztülvitte, hogy az engedélyt a zsidókra is kiterjesztették. Nem is vásárolt itt házhelyet más, mint a zsidók! És az 1797 évbéli összeírás — ebben az esztendőben született Grosz Frigyes dr. — már 26 zsidó háztulajdonost konstatal. Közülük van persze a Grosz Frigyes apja, Grosz Mojzes is, aki 1817-től 1821-ig volt főbírója Váralyának. Jogkörébe és a váraljai zsidók önkormányzatára világot vet egy peres akta, amely 1796-ban felhagytorgatja: „A vár melly földjén zsidók kezdtek lakni a militia engedelmével, ...a keresztényeknek semmi jurisdictiojuk nem volt megengedve ottan”. Zsidó város volt tehát.

KÖHÖGÉS ELLEN
FAMEL
SZŐRPÖT MEGBIZHATÓ KÉSZÍTMÉNY

A chéderből az egyetemre

A zsidó főbíró fia, amint lilik, zsidó iskolába járt. De a bármicéjája után az apja beadta a katolikus gimnáziumba, ahol kitűnő diák vált belőle. A bölcsészet érdekelte leginkább és érettségje után Pestre megy, hogy filozófiát tanuljon. Elnyeri a doktori oklevelet és talán arra gondol, hogy az apai vagyon segítségével zsidómódról egészen a tudományok szenteli magát. De az apai vagyon közben eluszik és nem sokára utána hal meg az apa is. Grosz Frigyes dr. Bécsbe költözik tehát, hogy orvosi oklevelet szerezzon. Ez olyan tudomány, amiből meg lehet élni, ha muszáj.

Házitanitókodásból tengeti az életét. Biedermann báróknál és Hofmansthaléknál egyképpen megfordult ebben a minőségben és végre 1825-ben megszerzi az orvosi és sebész oklevelet. Doktori értekezése a chinin alkalmazását ajánlja a mocsárlázás megbetegedéseknél. Ez új szempont akkor.

Egy darabig egy morvaországi városban működik mint gyár orvos, aztán megnősül és visszatér Nagyváradra.

Itt csakhamar a város és a megye legkedveltebb orvosa lesz. A váraljai püspöknek, a kanonok-sornak, Hohenlohe hercegnek, a főispánnak, egyáltalán valamennyi előkelő családnak házi orvosa. A váraljai zsidók kórházának vezető orvosa. A kolerás, áradásos és tüzvesztes évek legendás, önfeláldozó segítője. A hivatalos elismerések özöne udvarolja körül.

Egészen sima, minden göröngyöt mentes perze nem volt az utja. Egy anekdota azonban megvilágítja, hogy nemcsak az orvosi tudomány terén állta meg a helyét, hanem szellemes társalgónak is fényesen bevált.

Egy magas egyházi méltóság, akinek életét mentette meg önfeláldozó ápolásával és orvosi ismereteivel, fájjalta, hogy „nem keresztény kéztől kapott gyógyirt. És ezt a fel-

fogását nyíltan megmondta a házi barátai előlépett Grosznak. De Grosz nem maradt adós a válasszal: Ha nem derogált a jó Istennek, hogy legnagyobb profétáját, Mózeset egy pogány nő mentse meg, akkor önnök sem szabad rossz néven vennie, hogy egy vallásos zsidó őrzi az életét az egyháza javára!... A felelet találó. Vág, akárcsak a sebész kése.

A szemészeti gyógyintézet
A váraljai zsidó főbíró fia meggazdagodik a bőséges orvosi honoráriumokból. De nem

minden kővéháral nélkülözhetetlen!

gondol arra, hogy ezt a tudással, szorgalommal — mind a kettő kivételes mértékű — szerzett vagyont csak a maga javára használja fel. Saját költségére gyógyintézetet alapít szegény szembetegek számára. Ez a rövidesen híressé vált gyógyintézet kapott szállást az istenszemű házban.

Cadum-kenőcs kiütés ellen

Alkik évek óta viszketegségben szenvednek, viszszanyerhetik nyugodt álmukat, ha Cadum kenőcsöt használnak. Ha kiütésben, vagy valamilyen bőrbajban szenved, vásároljon egy doboz Cadum kenőcsöt. Azonnal megszünteti a viszketegséget és meggyógyítja a bőr minden gyulladást és irritációját. Használata igen hatásos kiütés, pattanás, viszketegség, rüh, csalánkiütés, sebek, bőrhámítás, bőrkeményedés, aranyér ellen.

Wattmann udvari tanácsos, Ferdinand császár orvosa, számol be róla a Wiener medizinische Wochenschrift 1847. évfolyamában. A felebaráti szeretet legfelsőbb fokán álló intézetnek minősíti. Pompásan van berendezve, kintüően vezeték és a szegény betegek bőséges ellátást és szakavatott orvosi segélyt kapnak teljesen ingyenesen. Alapítására az adta az ötletet, hogy Biharból, a szomszédos vármegyékéből, sőt Galiciából is nagyszámú jöttek a szembetegek Nagyváradra, hogy Grosz dr.-nál kezeltesék magukat. Wattmann 20 ezerre becsüli a számukat és azt írja, hogy ötszázon közülük sikeres szem-műtétet végzett Grosz dr. Hogy a kezelés és a műtét sikerét biztosítsa, ki kellett vonnia ezeket a betegeket a kórházakból, vagy az otthoni kezelésből és állandó orvosi felügyelet alá kellett helyezni őket.

Igy létesült a 15 szobás magán-gyógyintézet, — beszéli tovább Wattmann — amely kertben szélmentes helyen, az erős világítás káros befolyásait kivédő eszközök segítségével épült és amelyben Grosz dr. napjában kétszer rendel és operál. Mellette segéd-orvos és sebész működik, nemkülönben ápoló-személyzet, amely állandóan ellenőrzi, kezeli a betegeket, akik itt a kisézőkkel együtt ingyenes ellátásban részesülnek, ha szegénység bizonyítványuk van. Az intézet tehát a köz feladatait látja el és a meggyék már törlik is a fejükkel rajta, mi lesz a nagyszámu szembeteaggel, ha Grosz dr. halála, vagy más

körülmény folytán az intézet nem működhet tovább. Grosz dr. nem is győzi ezeket a tesztületeket buzdítani, hogy halála után vegyék át intézetét és gondoskodjanak a távolabb eső vidékeken már most hasonló intézetek alapításáról. Arra, hogy a maga intézete számára igénybe vegye a közt, nem is gondolt. A magánpraxisából teremtette elő a fentartására szükséges pénzt.

Az istenszemű ház későbbi adatai így festenek: Intézetének 25 esztendő fennállása alatt, 1830-tól 1856-ig 1090 beteget kezelt a klinikáján Grosz, 40 ezer ambuláns betegnek rendelt és 1500 esetben végzett szerencsés eredménnyel szürkehályog műtétet.

1857 május 26-án császári látogatásban volt része. Ferenc József látogatta meg az országos hírű istenszemű házat, járta végig fényes kíséretével betegszobáit és másnap rendje arany érdemkeresztjét küldi meg „sok éves emberbaráti és rendkívül érdemes tevékenységéért” Grosz dr.-nak.

Alig félszázaddal az u. n. legmagasabb elismerés után, 1858. január 2-án felmondja a nagy orvos szíve a szolgálatot. Erősen rossz szív volt szervi szempontból.

Ezren és ezren vették körül a koporsóját. A még nem emancipált zsidó orvos temető-

2-3

ARTIN
dragée
biatosan hat

sén felvonult a diszruhás katonaság, a megyei és a városi tisztviselői kar, Bihar mág-násai. Gyalogszerrel követték a temetőbe, vitték a fáklyát a régimódi „mitta” körül együtt a zsidókkal, akikkel jelentős társadalmi sikerei — elnöke volt a biharmegyei kaszinónak is! — és országos tekintélye ellenére rendületlenül össze volt forrva.

Zsidó szereplése

Tagja volt a „Magyarországi s hozzá kapcsolított tartományokbeli izraelita lakosok képviselői” nevű testületnek, a magyarországi zsidók akkori legfőbb reprezentánsának, amely összesen tíz tagból állott. Az emancipációban vajudott akkor világszerte a zsidóság és mindenütt akadtak, akik a vallást is hajlandók lettek volna feláldozni az egyenjogúságért. Dr. Grosz Frigyes nem volt kapható erre az alkura. Amikor az 1848-as évek viharai közben újra összegyűlnek medárdus napján a képviselők „ama óhajának ad kifejezést, hogy az állam hű zsidó fiait vallásuk és lelkiismereti szabadságuk sérelme nélkül fogja egyenjogusítani. A közgyűlés ennek értelmében meghagyja, hogy hit dolgában ne tegyenek engedményeket. A zsidó hit — tette hozzá önrözetesen a közgyűlés — fennállása óta ezer éveken át elégségesen megmutatta, hogy nem tartalmaz államellenes dogmákat, erről meggyőzhet mindenkit a zsidó vallás főforrása: a biblia, mely nyitva áll mindenki előtt; a zsidók mindig hű, engedelmes, békés, tevékeny, hasznos alattvalóknak bizonyultak; családi életük erőnyekkel teljes és a polgári életben megbízhatók. Az államnak ennél fogva nincs jogá-

Gondoljon arcborára és kérje a jól bevált receptek szerint gyártott

„HEINRICH”-féle gyógyszappanokat

u. m.:

Csecsemők fűrésztésére a HEINRICH-féle **BABY** kövérgyermek szappant
Zsíros és fényes arcbornek a HEINRICH-féle **BORAX** szappant
Szárász, érzékeny arcbornek a HEINRICH-féle **NEUTRAL** vagy **LANOLIN** szappant
Szeplők, májfoltok ellen a HEINRICH-féle **EPE** szappant
Bőrviszketés, ekcéma, **KATRANY** szappant
mitesser ellen a HEINRICH-féle **CHROM** szappant
Kéz- és lábizzadás ellen a HEINRICH-féle **PETROL** szappant
Hajhullás, korpázás ellen a HEINRICH-féle

Használja a „HEINRICH”-féle „SENLA SLO” toalet szappant,

mert emellett, hogy kellemes illatu toalet cikk, számos orvostanár szakvélemény szerint is elismert fertőtlenítő szer. Használata megvédi a fertőző betegségektől.

jelentik: Iczke-
magánzó szar-
atlanul elhunyt.
Erdőipar r. t.
át gyászolja az
tője két hónap-
szeretett édes-
kettős csapást.
és környékéről
zámosan keres-
l.

MOZILATO-
N. é. közönsé-
nyogy sikerült a
tali nehézsége-
véletlen folytán
adályozta és a
z utolsó évek-
repét fogja be-
em kimélve új
a filmpiac leg-
sait fogjuk be-
filmekből alant
orunk 2 világ-
MERLE OBE-
LADY ES A
Minden idők
curesti „ARO”
film Alexandre
ozata. E film
návál messze
ronyör” siker-
mesteri rend-
eddig nem lá-
Bucurestiben 2
LÓ” a csodák-
egyik kötetét
petropolisokban
él is magasabb
színek pompája
METRO készí-
JUDY GAR-
GAN játsza.
K”. Nagyszar-
luk városa” és
zet, de mind-
ar film, amely
szőség elé ke-
nségünk bizal-
ban is, szívesen
megtekinteni.
zgatósága.

vi litell-
leszlinai

an, szerda este
épes előadás-
vódatermében.
négy paleszti-
béről, gazdasá-
ámolnak be-
galom barátai-
és előadásra-
ezetőség.

S
lon
nd 14.
rban)

SOR

8.
vizállásjelentés-
s. 12.30: Szó-
dőlőjelzés. 13.30
és Ghica Ra-
ak muzsikáját
dójárásjelentés-
15.15: Hang-
okara. 19: Ro-
Luca zene-
tárka szózata-
Táncelemezek.
Hanglemezek.
zek.

9.45: Hírek.
enekar. 14.45:
Hírek. 18.15:
énekegyüttes:
: Cselényi Jő-
gányzenekise-
mények. 20.35:
re vigjátéka.
21.10: Károlyi
lemezek. 0.20:

enelek

bottságok mel-
att, nb. kére-

han a zsidó vallás törvényeinek megváltoztatásához kötni a politikai jogokban való részvételét."

A Grosz dr. által kezdeményezett önrészes határozat kellő értékeléséhez még tudni kell, hogy a bizottság korábbi elnöke, Kunevalder Jónás, kikeresztelkedéssel oldotta meg a maga részéről a zsidó-kérdést. A bizottság nem volt tehát az önrészes ősi fészke!

Ott van a Grosz dr. aláírása az 1848-as országgyűléshez intézett „nyílt kérvény”-en is, amely így kezdődik: Alóllottak a zsidók nevében igazságot, szabadságot és egyenlőséget kérünk. Kérjük azért, mert arra jogunk van, mert Isten és ember előtt Igényt tarthatunk rájuk.

Biztosak vagyunk benne, hogy ez az új, ez a példásan önrészes hang mindenképp a Grosz dr. hangja. Hiszen végeredményben az ő javaslatainak gyakorlati alkalmazása.

Később a magyar szabadságharc leverése után, tagja az Israelitiches Landesschul-fondsbeurkundungs-Comité-nek. Ez róvja ki az 1850. évbéli császári rendelet által előírt „izraelita vallás és közoktatási alapot” és pedig a hajlani türelmi adó mérve alapján, az egyes hitközségekre.

Amikor a helytartótanács 1850-ben néhány zsidó bizalmi férfitől jelentést kért be a zsidók egyházi és iskolai helyzetéről, persze Grosz Frigyes dr. is azok között van, akiehez kérdést intéznek. Azt ajánlja, hogy centra-

liztikusan és mérsékelten hierarchisztikus alapon szervezzék meg a zsidókat. Nem hajlandó elfogadni az álláspontot, hogy a zsidóság szektákra szakadt volna. A zsidóság sohasem zárta ki kebeléből a szabad kutatást és így sohasem volt kész és lezárt. A chászidim-ről így ír abban a türelmetlen és vallásellenes korban: Sie unterscheiden sich von den übrigen Juden durch ihre Schwärmerei u. den Glauben an die Wunderthätigkeit ihrer Häupter, sie zeichnen sich durch ihre Mildthätigkeit, Mässigkeit u. Sorglosigkeit aus. Egyszóval teljesen tárgyilagos ítélete van rájuk.

A reformról pedig ezt közli a hatósággal: Egyelőre még nem állapítható meg, hogy a reformok mennyire maradtak meg a zsidóságban, vagy pedig kiszakadtak-e belőle.

Ez a memorandum is világot vet Grosz Frigyes dr. emberi és zsidó kvalitásaira.

Arcképe bekerült a pesti nemzeti múzeumba. Nagybajuszu méltóságáteljes arca erősen emlékeztet Arany Jánosra. Külszre jóképű, nyugodt magyar ur, aki a kor divatja szerint csokornyakkendő és zsinoros kabátot hord.

Unokái kitértek. A híres pesti szemész-tanár, Grosz Emil dr., szintén a Grosz Frigyes ivadéka.

Az unokák elherdálták a nagy ős legdrágább kincsét: a zsidóságot.

Ben-Yehosua.

Eliezer Kaplan beszámol a Jewish Agency tevékenységéről

Jeruzsálem, 1940. áprilisében

A Jewish Agency ujságíró fogadtatás volt. A Szochnut pénzügyeinek vezetője Eliezer Kaplan számolt be a sajtó munkásai előtt az elmúlt hat hónap gazdasági eseményeiről. A beszámoló az utóbbi évek között föltöbb érdekessé, hogy Kaplan nem érte be összefüggő kép felrajzolásával, hanem rendre megfelelt az ujságírók kérdéseire is. Így azután az ország gazdasági életének minden vonatkozására kiterjedtek a közlései.

Az ujságírókat mindenekei előtt a munkanélküliség érdekelte. Kaplan a következő felvilágosításokat nyújtotta: Januárban 21 ezren, februárban 19 ezren jelentkeztek munkáért. Teljesen munkanélküli 11, illetve 9 ezer volt köztük. Ezek a számok felölelik az összes munkásszervezetek tagjait, de nem terjednek ki az orientális zsidókra. A munkanélküliek száma csökkent a háboru kiütése óta és pedig nemcsak a városokban, hanem a falvakban is. Januárban 2500 volt a moszavabeli munkanélküliek száma. Februárban csak 1500. A munkanélküliek 75 százaléka Hisztadrut-tag. Az egységes munka-közvetítő irodák február folyamán 80 ezer munkanapot közvetítettek.

Kaplan föltétlenül szükségesnek itéli a házépítések számának fokozását. A kérdésre, hogy honnan kerül majd pénz az építkezésekre, a következő választ adta: A háboru idejéből zsidó tőkeimport jelentősen nagyobb, mint a háboru közvetlenül megelőző hónapok tőkebehozatala. Három mód van rá, hogy ezt az importot tovább fokozzuk: A nemzeti alapok bevételeinek emelése. A magántőke mobilizálása és idevonzása. Kölcsön felvétele. Ismeri a ne-

hézségeket, amelyek a zsidó vagyonnak Palesztinába való behozatala elé tornyosulnak. De reméli, hogy a KH-nak sikerülni fog az északamerikai Egyesült Államokban kölcsönt felvennie s így az átmenet idejére a kellő tőkét biztosítania.

A Jewish Agency pénzügyi műveleteiről a következő felvilágosításokat nyújtotta: 1939 szeptember 1-től 1940 március 1-ig a J. A. a KH-val karöltve mintegy 600 ezer fontot adott ki. Ennek az összegnek főbb tételei a következők:

Mezőgazdasági telepítésekre 300.000 font;
a német bevándorlók istápoiasára 130 ezer font, (ebben a tételben az ifjúsági aliaé a döntő szerep);
a m'ápilim megsegítésére 35.000 font;
szubvenciókra 37.000 font,
munkanélküli segélyre 26.000 font;
közbiztonságra 40.000 font;
ipari szubvenciókra 20.000 font.

A párdeszánok helyzetéről a következőket mondotta: A zsidó narancsültetvények istápoiasára olyan hatalmas összeg szükséges, ami föltölt a J. A. nem rendelkezik. Ezen a téren a kormány támogatására van föltétlenül szükség. E nélkül lehetetlenség komoly eredményt elérni. A JA mindenesetre közbenjár a londoni kormánytól és reméli, hogy a brit gyarmatok megnyitása által a narancs-export előtt, bizonyos könnyedséget fog a párdeszánok helyzetében elérni.

Az ipart hitel-garanciákkal is támogatja a JA. Ezen a réven az APC 120.000 fontot bocsátott nyersanyag bevásárlásokra az ipar rendelkezésére.

A revizionisták is részesednek a JA felügyelete alatt álló alapok segélyeiből. Két

ÁLLAMI SORSJÁTÉK EGYESITVE A LOTERIA UNIUNII FUNDATIILOR CULTURALE REGALE HUZÁSI TERVEZET

22. CSOPORT 1940. MÁJUS 15. ÉS 18. SOROZATOK 22. CSOPORT

Kék SOROZAT Huzás: 1940. MÁJUS 15.

ALLAMI SORSJÁTÉK Nyeremények	TÖRZSSORSJEGYEK a Lei	(Osztandó Nyeremények) Összesen Lei
1	1.000.000	1.000.000
2	900.000	1.800.000
3	800.000	2.400.000
4	700.000	2.800.000
5	600.000	3.000.000
6	500.000	3.000.000
7	400.000	2.800.000
8	200.000	1.600.000
20	100.000	2.000.000
160	10.000	1.600.000
1000	2.000	2.000.000
10000	800	8.000.000
		32.000.000

U. F. C. R. SORSJÁTÉK Nyeremények	MELLÉKSORSJEGYEK a Lei	(Osztatlan Nyeremények)
24	100.000	2.400.000
200	10.000	2.000.000
1000	1.000	1.000.000
8000	200	1.600.000
		7.000.000

Vernil SOROZAT Huzás: 1940. MÁJUS 18.

ALLAMI SORSJÁTÉK Nyeremények	TÖRZSSORSJEGYEK a Lei	(Osztandó Nyeremények) Összesen Lei
1	6.000.000	6.000.000
1	4.000.000	4.000.000
14	1.000.000	14.000.000
1000	8.000	8.000.000
		32.000.000

U. F. C. R. SORSJÁTÉK Nyeremények	MELLÉKSORSJEGYEK a Lei	(Osztatlan Nyeremények)
20	100.000	2.000.000
100	10.000	1.000.000
800	5.000	4.000.000
		7.000.000

A sorsjegy csak a rajta feltüntetett sorozatra érvényes

A nyeremények minden nemű adó levonás nélkül fizettetnek ki.

Egész sorsjegy ára... Lei 900
Negyed sorsjegy ára... Lei 200

év előtt 700, a tavaly 2000, a háboru kitörése óta több, mint 1500 fontot kaptak. Ettől függetlenül támogatták a revizionista máápilim is és a Váád haleumi külön szubvencionálta a revizionistákat.

Az Agudasz Jiszroel számára juttatott támogatások így festenek összességében: Két év előtt 1700 font, a tavaly 3500 font, ennek az évnél eise 4 hónapjában 1200 font. Ezenkívül a Váád haleumtól 1200 fontot kaptak.

A JA és e két csoport közötti viszony rendezését a következő alapon képzeli el: A JA elismeri a két testületet és ugyan olyan jogokat biztosít részükre, illetve ugyanolyan terheket ró rájuk, mint a cionista szervezetekre. Viszont elvárja tőlük, hogy ismerjék el a nemzeti alapokat és jelentsék ki nyíltan, hogy támogatásban részesülnek általuk és hívják fel az alapok támogatására hiveiket.

A JA semmi kifogása az eilen, hogy az Agudának és a revizionista szervezetnek külön alapjai vannak, amint hogy nem zárja külön alapjainak támogatásában a Mizrachit és a Mápájt sem.

Káplán kiemelte, hogy a JA és a cionista szervezet együtt működése harmonikus munkáját, sőt hogy munkájának felfokozására érzi kötelezve magát. Készek vagyunk a munkára és tudunk is dolgozni!

A beszámolóból kitérjük, hogy a JA havonta 100 ezer fontot visz be az ország gazdasági életének vérkeringésébe. Hatalmas összeg volt ez a prosperity idejében is és sokszorososan esik a latba most, amikor a gazdasági élet lendülete a viszonyok köztében alábbhagyott. A JA és alapjai a jisiv közgazdaságának legfontosabb tényezői: a jisiv majdnem teljesen az ő működésükre épül, tempója a JA intézkedéseinek mulik. A JA az állam szerepét játsza pénzügyileg a jisiv életében.

A transilvaniák találkozó helye
Hoffmann ort. étterme
BUDAPEST,
VI. ker. Révai u. 4. Andrassy ut sarok.

MUTÁRI LOCO
RIMOCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIROU VISAVIL CU GARA. PIATA GARII 9. TEL. - 3369.
MAGAZIE GARAJ SI LOCUINTA STR. GARU 9. TEL. - 3026.

Költöztetését butorkocsival legokosabban Rimoczi száll. vállal. végzi. Telefon: 36-69, 36-25

"NATIONALA"
általános biztosító társaság
alakult 1892-ben

<p>Biztosítunk ÉLETTUNKET és VAGYONUNKAT a már 57. év óta fennálló intézetnél, mely műveli a biztosítás összes ágazatait.</p>	<p>teljesen befizetett alaptőke. Lei 25.000.000.— középszemélyi tartalékok 1938. év végével Lei 269.869.821. 1938. évben kifizetett károk Lei 38.269.807. a társaság fennállása óta kifizetett károk 1 milliárd 621 millió Lei.</p>
---	---

Képviseletek az ország minden részében.
Erdélyi kerületi iroda Cluj, Str. Regina Maria 6. (A társaság saját székházában.)

A cég bejegyzetett az élvvi törvényséknél 71/1884. sz. alatt. Alapítási okirat közzétettett Mon. Of. 245/1882, valamint az utóbbi módosítások 172/1903 sz. alatt

egy a

NI
dósi
nak az
kornak
érdeké
1.
gyandó
totális
küldés
A
nemha

Belü

Bucure
ügyminisz
szág rend
verek és
vetkezőké
1. Feiül
nóanyag,
verület n
fényképez
délyeit, il
fényképez
2. Azok
termeket,
tott enged
kődnek, az
könyvet ké
tos leltáru
jelentést t
3. Az e
tulajdonos
tott enged
belül köte
illetékes
adni össze
4. Semm
a kvesztor
értésítése
5. A fé
donosainak

Lloyd

Meglátj
borzamas
Az 1914.
fél hitt a
hogy az a
és keresk
konfliktus
Ha vala
volna, pe
örült pes
tották vo
Három
séhez:
Az első
hogy a g
leit a föld
A mási
letes blok
hadviselő
hiusitaná
feltételek
illető had
adással e
A harm
ritheti az
hogy fell
ment kere
adagok, k
telnek.

Washingtoni politikai körök egyre komolyabban foglalkoznak a háborubalépés gondolatával

„A jelenlegi háboruban nincsenek semlegesek” — írja egy newyorki lap

NEWYORK, április 28. (Rador.) Jay Frank a Newyork Post washingtoni tudósítója jelenti, hogy washingtoni politikai körök egyre komolyabban foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy az Egyesült Államok a szövetségesek oldalán beavatkoznak a háborúba. Az amerikai lap három javaslatot tesz a háború kikerülése érdekében:

1. A Johnson-törvény mellőzését, amely megtiltja a szövetségeseknek jóváhagyandó hitelnyújtást. 2. Őrjáratok létesítése az Atlanti és a Csendes óceánon a totális államok tengeri tevékenységének lecsökkentésére. 3. Pilóták és repülőgépek küldése az európai hadizónába.

A jelenlegi háboruban — fejezi be cikkét a lap nincsenek semlegesek, csupán nemhadviselők.

Belügyminiszteri rendelet a fegyverek és fényképezőgépek új eladási módszeréről

Bucuresti, április 27. Gheimegheanu belügyminiszter körrendeletet adott ki az ország rendőrhatalmának, amelyben a fegyverek és fényképezőgépek eladását a következőképpen szabályozza

1. Felül kell vizsgálni a meglévő robbanóanyag, mindennemű hadianyag és fegyverüzlet működési engedélyit, valamint a fényképezőgépeket elárúsító üzletek engedélyit, illetve az idegenek által vezetett fényképezőgépek engedélyit.

2. Azokat az ilyen áruházakat és műtermeket, amelyek szabálytalanul kibocsátott engedéllyel vagy engedély nélkül működnek, azonnal be kell zárni és jegyzőkönyvet kell felvenni, amely feltüntetési pontos leltárakat, amelyről táviratilag kell jelentést tenni az igazgatóságoknak.

3. Az említett áruházak és műhelyek tulajdonosai, akik szabályszerűen kibocsátott engedély alapján működnek, 10 napon belül kötelesek személyesen jelentkezni az illetékes rendőrhatalmáknál és leltárakat adni összes felszerelésüket és anyagukat.

4. Semmiféle eladás nem eszközölhető a kveszor vagy a rendőrfőnök személyes értesítése nélkül.

5. A fényképezőműtermek idegen tulajdonosainak tilos városokat, utcákat, ingat-

lanokat, tájképeket, intézményeket lefényképezni, tilos ilyenekről klisséfelveleket készíteni, ha azt előzetesen nem mutatják be a rendőrkvesztornak, vagy a rendőrség főnökének, aki ezekre külön engedélyt ad és mindig a legteljesebb éberséggel őrködik az állam legfőbb érdekein és biztonságán.

6. Az összes kategóriába eső idegeneknek nyomtatékosan figyelmébe kell ajánlani, hogy visszaélés esetén 27893. és a 30695—1940. számú minisztertanácsi határozatok rendelkezéseit alkalmazzák ellenük, azzal a kiegészítéssel, hogy halálbüntetést kell szabni az áruházakat, vagy műtermüket.

7. Az illetékes rendőrhatalmásoknak sürgősen jelenteni kell meg tett intézkedéseiket és másolatban elő kell terjeszteni a felvett leltárakat.

Gheimegheanu belügyminiszter egyébként elerendelte, hogy az idegen alattvalók birtokában levő fegyverek és fényképezőgépek beszolgáltatási határidejét a jelen miniszteriumi döntés kihirdetésétől számított 10 nappal meghosszabbítják és a rendelkezés ellen vétőket szigorúan meg büntetik.

Lloyd George cikke

Mivel végződhet a háború?

1. Katonai győzelem. 2. Blokád, kiéhezetés. 3. A nép megunja a háborút

Meglátja-e az 1940-es esztendő ennek a borzalmas és költséges háborúnak végét. Az 1914. évi háború elején mindkét ellenfél hitt a gyors győzelemben. Azt hitték, hogy az annyi embert elpusztító, az iparra és kereskedelemre oly végzetesen kiható konfliktus nem tarthat soká.

Ha valaki 1915 január 1-én azt jósolta volna, hogy a háború még négy évig tart, örült pesszimistának vagy árulónak tartották volna.

Három módszer van e háború befejezéséhez:

Az első: olyan döntő katonai győzelem, hogy a győző diktálhassa a béke feltételeit a földre sújtott ellenségnek.

A másik: gazdasági nyomás olyan tökéletes blokádokon keresztül, hogy az egyik hadviselő éhezésre kényszerüljön. Ez meg-hiusítaná a harc folytatását s olyan békefeltételek elfogadására kényszerítené az illető hadviselő államot, ami a teljes megadással egyenlő.

A harmadik: a kifáradás arra kényszerítheti az összes hadviselő nemzeteket, hogy fellázdjanak a súlyos adók, tönkrement kereskedelem, csökkentett élelmiszer adagok, korlátozások ellen és békét követelnek.

Ami az első módszert illeti, ugy hiszem, törölnünk kell a valószínűségeket közül.

Sem a franciák, sem mi nem gondolunk nagy offenzívára. A németek sem követelhetik ifjuságuktól, hogy a világháború irtózatosszenvedéseikhez hasonlókat viseljenek el. A Belgiumon keresztül esetleg megkísérelendő támadás nem rövidítené meg a háborút. Az 1914—18. év közötti véres harcok csak négy és félévi megszállás után vitték befejezéshez a háborút. E négy és félév alatt a németek száz és száz győzelmet arattak Európa keleti és délkeleti részén, — Franciaország is, Anglia oldalán több és nagyobb csatát nyert, mint ami az „Arc de Triomphe“-ra van vésvé. Mindezek ellenére egyik harc sem volt döntő és a blokád okozta korlátozások sem ásták alá a német nép morálját az ország belsejében, vagy a fronton küzdő katonák harci erényeit.

A blokád elégtelensége és végül a hatóságok elleni lázadásra vezetett. De ez csak négy év múltán következett be, a vég sőkig vitt hősiesség kitartás után.

Ime a lecke, amit az elmúlt háború nyújt. Ugyanigy fog történni most is?

A történelem nem ismétlődik meg mindig, de ugyanazokat a nagy tanulságokat

UJ ARANY... RÉGI ARANY

Valóban létezik fokozat még akkor is, amikor a nemesfémek királyáról van szó. Más az antik arany értéke, amelyet a föníciaiak és a régi egyiptomiak ötvöztek, vagy a Firenzében a renaissance művészei keze alól kikerült arany és annak az aranyának, amely ma érkezik Kalifornia és Délafrika aranybányáiból.

Ugyanigy állunk a szépséggel is. Szépségnek nevezik a falusi parasztleány szépségét is — de más a raffinált szépség, az a szépség, amely „rassz”. „Old Gold”, a Lady ház új kreációja, azoknak van ajánlva, akik különbséget tesznek új arany és régi arany között.

Old Gold
EAU DE COLOGNE
Lady

mutatja, ha nem is ugyanolyan módon. A legjobb tanító az, aki sohase ismételi. Ime a történelem azért nem unalmas soha.

Vizsgáljuk most a második eshetőséget. Ebben a háborúban döntő ugyanaz lesz, — mint a múlt háborúban — a gazdasági tényező.

Ezen a téren a szövetségesek kétségtelesenül előnyvel bírnak. De ez az előny nem oly nagy, mint 1914-ben volt. A kérdés csak az, hogy ez az előny elég nagy lesz-e ahhoz, hogy a háború eredményét eldöntse. Mikorra várhatjuk, hogy a gazdasági háború műveletei az egyik vagy másik ellenfelet arra kényszerítsék, hogy békét kérjen. Öszintén vizsgáljuk meg végre a tényeket.

Felteszem, hogy az ellenséges tenger-alattjárók dacára megőrizzük fensőbbségünket a tengeren. A németek azonban azt állítják, hogy jobban tudnak védekezni a tengeri blokád ellen, mint a múlt háborúban. Ez az állítás bizonyos mértékben igaz.

Tény ugyan, hogy a tengerentuli kereskedelem és ellátás éppugy be van szüntetve, mint a világháború utolsó két évében, amikor a blokád a legnagyobb szigorúsággal hajtották végre. Másrészt azonban Németország sokat tanult a múlt háború kudarcaiból. Barátságra lépett Oroszországgal. Ily módon e nagy ország hatalmas nyersanyag forrásait használhatja.

Örültség lenne alábecsülni azt a különbséget, amit ez a tény a háború győzelmes befejezésének perspektívájával kapcsolatban jelent — olyan hosszú harc nélkül, hogy annak végén győzők és legyőzöttek egyaránt a földön fekdjenek.

Hogy az oroszországi ellátás bővílni, vagy csökkenteni fog-e, ez attól függ, hogy az Oroszország és Németország közötti

barátsági érzés hűvösödni, vagy még élményesebb rokonszenvvé fog-e melegezni. Az orosz sajtó magatartása után ítélve, az utóbbi eshetőség a valószínűbb.

Nem fér kétség hozzá, hogy a nyersanyagok tekintetében Németország sokkal jobban áll, mint a világháborúban és hosszabb ellenállásra lesz képes.

Ezenfelül a háború — ahogyan most folyik — nem fogja z összes haderőket ki-meríteni. Ezért több munkaerő áll rendelkezésre a mezőgazdaságban és iparban. Munkásokat hozhatat Lengyelországból.

Ezeket a szempontokat figyelembe kell venni azoknak, akik hisznek a német néplázadásában a Hitlerizmus ellen. Az 1918. évi forradalom, amely a további német ellenállásnak útját állotta, csak akkor tört ki, amikor a német népnek olyan koriátózasokat kellett elviselnie, hogy a nemzet fizikuma még ma is megérzi.

Eljutottam tehát a harmadik eshetőséghez. A háború meghosszabbítódik és állandóan új és új terheket hoz magával: a hadviselő nemzetek nyomorúságaik békés végét kezdik majd óhajtani. Kifárasztja őket majd az a háború, amely költséges, anélkül, hogy a nemzeti szentimentalizmust kielégítő látványosságot magával hordaná — ezért sürgetni fogják, hogy vezetőik megtalálják a konfliktus befejezésére alkalmas eszközöket.

Lakás-féregtelenítéseket

szagtalanítással, garanciával eszközöl Paragáz-osztály, Str. Consiliul Național 3. (Főpostánál). Telefon 34-75.

SPORT

Ma délután Crisana--U

Cluj, április 27. A Crisana-Universitatea „rangadó” délután, pontosan 5 órakor kezdődik a bucaresti Bobby Zanfirescu bíró vezetésével. Amelyik csapat győz, annak nagy es-

hetősége nyílik a csoportbajnokság megnyerésére. Egyelőre a Crisana vezet öt ponttal, de eggyel több lejátszott mérkőzéssel.

ANGLIAVAL KÉTSZER IS JÁTSZIK AZ IDÉN A ROMÁN VALOGATOTT

Évenként lesz román-olasz mérkőzés Bucuresti, április 27. Alfred Fulga, a labdarúgószövetség alelnöke Párizsból telefonüzenetet küldött a szövetségnek, melyben megerősíti az angol-román és francia-román mérkőzések leköltésének hírét. Fulga jelentése szerint az angol válogatott labdarúgócsapat június végén Balkán turára jön, melynek során Bucurestiben is fog játszani és szeptemberben Londonban hajlandó revánsmérkőzésre kiállani. Fulga alelnök közölte még azt is, hogy a londoni mérkőzésről hazafelé jövet a csapat részére Párizsban lekötötte ellenfélnek a francia válogatottat is. Az angol és francia válogatottak Románia csapatával való mérkőzéseit azt mutatják, hogy az angolok és franciák is most már véglegesen elismerték Románia labdarúgó sportjának nagy fejlettségét.

AZ OLASZ VALOGATOTT BUCURESTIBEN

Bucuresti, április 27. Gabriel Marinescu tábornok, a labdarúgó szövetség elnöke tegnap tért vissza Olaszországból, ahol tárgyalásokat folytatott az olasz szövetség vezetőivel. Ennek eredményeképpen az elnök bejelentette a szövetségnek, hogy rendszeres, évenkénti román-olasz mérkőzéseket kötött le felváltva, a két országba, melyek 1941-ben kezdődnek meg. 1941-ben Bucuresti lesz a mérkőzés színhelye.

A Haggibbor kirándulása. A Haggibbor turista szakosztálya május 1-én, szerdán, autós kirándulást rendez a Runki- és Ördög-szorosba. Indulás reggel 6 órakor a főposta mögül. Jelentkezni a Haggibbor-irodában (Savoy-épület) kedden déli 11-ig bezárólag, minden nap fél 11-1 és 5-8 óra között lehet.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Szenzációs rekordműsor a román husvétünnepén

Gazdag és változatos műsorral kedveskedik a színház a ma kezdődő román husvétünnepre. A színház igazgatósága csak olyan darabokat tűzött műsorra, amelyek osztatlan sikert értek el, úgyhogy a műsor bármely

darabja élvezetes lesz a nézőnek és felejthetetlen emlékekkel fog távozni a színházból. Siessen minél előbb jegyet váltani, mert jegyek már csak korlátozott számban kaphatók.

Dörmögő Dömötör

Gyermekelőadás

Csóka József játsza a hétfőn délelőtt színikerülő mesejáték címszerepét és ezzel az alakításával is nagy örömet fog szerezni az apróságoknak. Mellette kitűnő szerepekhez jutottak Csengery Aladár, Bereczky Magda.

Tihanyi Magda, Kiss Ilona, Turay Margit és a színészképző stúdió jeles növendékei. Aki gyermekének igaz mulatságot akar szerezni, okvetlenül hozza el ehhez a gyönyörű és kacagtató mesejátékhoz.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Vasárnap d. u. 3: Zsimberi zombori szép asszony. (Olcso helyárrakkal.)
Vasárnap d. u. 6: Pozsonyi lakodalom.
Vasárnap este 9: Aranymadár.
Hétfő délelőtt 11: Dörmögő Dömötör. (Nagy gyermekelőadás. Nagyon olcso helyárrakkal.)
Hétfő d. u. 3: Pusztai szerenád. (Olcso helyárrakkal.)
Hétfő d. u. 6: Handabanda.
Hétfő este 9: Pozsonyi lakodalom.
Kedd d. u. 3: Hazudik a muzsikaszó. (Olcso helyárrakkal.)
Kedd d. u. 6: Aranymadár.
Kedd este 9: Pozsonyi lakodalom.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Vasárnap! Ünnepi műsor! A legszebb premierfilm! A bölcsődal. Főszereplők: Benjamin Gigli, Maria Cebotari, Michael Bohnen és Hans Moser. A film előtt: Új, szenzációs világhírű, a legfrissebb világeseményekkel.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Új hangosgépen kerül bemutatásra az ünnepek legkimagaslóbb filmalkotása. Garry Cooper és Merle Oberon világszlágere: Lady és a cow-boy. Előtte: Schmelling—Joe Louis boxmérkőzés és híradó.
Vasárnap és hétfőn délelőtt 11 órakor matiné 12 és 19 lejes helyárrakkal.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Vasárnap, hétfő, kedd, szerda:
Az ezüst róka. Szellemes, izgalmas fordulatokkal teli, rendkívül elegáns rendezésű és fényes kiállítású vígjáték, főszerepekben: Linda Darnell és Tyrone Power. Műsoron kívül a legújabb Fox nemzetközi híradó.

Szerda d. u. 3: Tul a nagy Krivánon. (Olcso helyárrakkal.)

Szerda d. u. 6: Pozsonyi lakodalom.
Szerda este 9: Aranymadár.

A CLUJI THALIA SZÍNHÁZ TIMISOARAI VENDEGJÁTÉKAINAK MŰSORA:

Április 28, vasárnap d. u. 3 órakor: Francia szobalány.
d. u. 6 órakor: Fenség, fizetek!
este 9 órakor: Klotild néni.
Április 29-én, hétfőn d. u. 3 órakor: Feleség.
d. u. 6 órakor: Szülők lázadása.
este 9 órakor: Klotild néni.
Április 30, kedd d. u. 3 órakor: A tolvaj.
d. u. 6 órakor: Klotild néni.
este 9 órakor: Földindulás.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor: 1. Stan és Bran mint repülők. A világhírű amerikai komikusok legszenzációsabb vígjátéka. 2. A borzalmak éjszakája. Izgalmas kalandorfilm, főszerepben: Boris Karloff. Műsoron kívül a legújabb U. F. A. híradó.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Nagy kettős husvétünnep: 1. A tavaszi szerenád. Jeanette Macdonald és Nelson Eddy legsikerültebb színes filmje. 2. A Fekete Sas. Izgalmas, lebilincselő és érdekesítő cow-boy film Bob Lingstone és William Farnum-mal. 3. Új háborús híradó.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Vasárnap és a következő napokon: 3. 6 és 9 órakor két nagy sléger: 1. Egy anya szenvedésel. Megható társadalmi dráma. Fősz.: Kay Francis, Bobby Jordan és Anita Louise. 2. A véres postakocsi. Izgalmas cow-boy film. Fősz.: Dick Foran és Patricia Walthall. 3. Journal. A vasárnap előadásokon visszamaradni nem lehet!

ISIAS

Számos neuralgikus fájdalom rejtett oka, igen gyakran, a hulgysav. Így a trigeminus-ideg neuralgiái (fog, fül, arc és vakszem tájéki fájdalmak) nyakszirt-neuralgia, bordák közötti-neuralgia, derék- és has tájéki-neuralgia, valamint ülőideggyulladás (isias) oka sokszor a hulgysav, amely le- rakodik az ideghártyák alá is.

A hulgysav által átitatott ideghálózat kezelésére csak egyetlen hatásos mód létezik: az Urodonal kura, amely a betegség rejtett okait kezeli ki, azaz kiválasztja és eltávolítja a hulgysavat

Doktor P. E. Lévy, — aki hosszú éveken át volt a párisi kórházak vezető- orvosa és akinek idegbetegségekre vonatkozó értekezései a legmérték- adóbbak, — az isiasra vonatkozó egyik fontos munkájában rámutatott annak feltétlen szükségességére, hogy ezeket a megbetegedéseket okvetle- nül Urodonal-lal kell kezelni

URODONAL
A LEGBIZTOSABB REUMA ELLENI SZER

Ha meg akar szabadulni fájdalmaitól, szedjen minden nap 2 kávéskanál Urodonal-t, egy kevés vízben.
AZ URODONAL MEGBIZHATÓ KÉSZÍTMÉNY 1908—1935 között, a tudományos és orvosi akadémiákon, számos értekezés foglalkozott kitűnő hatásával KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGERIAKBAN

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

APRÓHIRDETÉSEK

Kiadó 3 szobás modern, új, parkettes és festett lakás. Str. Fericii 14.

Románul, magyarul és németül perfektl tudó tisztviselő kerestetik vidéki gyárhoz. Ajánlatokat „Szorgalom” jelgére a kiadó- hivatal továbbítja.

ISMERI az örökéletű vert csipke függőnyt? TUDJA, hogy minden kívánt méretben készül? KÉPTA már dus választéku mintatermünket? Jöjjen! Lásson! Győződjön meg! Kizárólag DER-BESC függőnykellékszaksüzletben. Reg. Ferdinand 11. Félémeleten.

Idős uriaszony szolid lakótársnót keres csinosan berendezett lakásába. Érdeklődni 1—3 között. Cim: Iorga 3, ajtó 34. Léber.

Villanegyedben elegánsan butorozott szoba fürdőszobahasználattal május 1-re kiadó. Cim a kiadóban.

Simon fordító irodában fordítások, másolások minden nyelven szakszerűen készülnek. Str. Regina Maria 13, emelet.

Épületfa, tűzifa raktár, telepengedélyel, iparvágánnyal Oradean fővonalon átadó vagy betárolható. Ungár, Oradea, Str. Centrala No. 40

Finomkivitelű butorok: ebédlő, háló, kombinált berendezések, recamié, fotelek a legmodernebb stílusban eladók. Műasztalos, Str. David 3.

Gyereksportkoesi jó állapotban eladó. Cim a kiadóban.

Gyereksportkoesi jó állapotban eladó. Cim a kiadóban.

Csodás melleket varázsol speciális mell- tartóival és princes fűzőivel. Gyógyfűzők orvosi rendeltetire. Grün Rózsi szalonjában. Cal. Regele Ferdinand 14.

Kiadó május 1-re: 3 szoba-konyha, 1 szoba- veranda, 1 szoba-konyhas lakások, 1 betonos souterain műhelynek. Értekezni: Marechal Poch 55., d. u. 5—7.

Órakeresést, könyvek felfektetését, könyv- velési restanciák feldolgozását vállalja ipar- vállalat főkönyvelője. Cim a kiadóhivatalban.

Azonra kiadók: Regele Ferdinand 23 első emeleten irodának, rendelőnek, szalon- nak lépcsőházi bejáratral kettő nagyobb, egy kisebb uccal szoba. Ugyanitt egy kisebb üzlethelyiség és egy nagy száraz, szellős, vi- lágos pince. Farkas borkereskedőnél.

Négyéves gyermek mellé fiatal kislány ke- restetik vidékre. Cim a kiadóban.

Penzió, hotel directrice külföldi gyakor- lattal, nyelvtudással pénzió, hotel vezetését vállalja fürdőszézonra. Válaszokat „Direc- trice” jelgére kér a kiadóba.

Elvezett 26-án a Katonakórház és az Opera között 82.000 lej névértékű 8 dr. Fischer Rudolf névre szóló Hadfelszerelési Bon ideiglenes nyugtál. Kérem a megtalálót, hogy a neki értéktelen iratokat jutalom e- lenében leadni sziveskedjék Grätz, Str. Clurea 2., bejárat Str. Sagunából.

I. osztályu

1940-es új modellek, bistrifal, balamareli és Iris kályhákat, kandallókat raktáron tart VEZÉRKÉPVISELET:

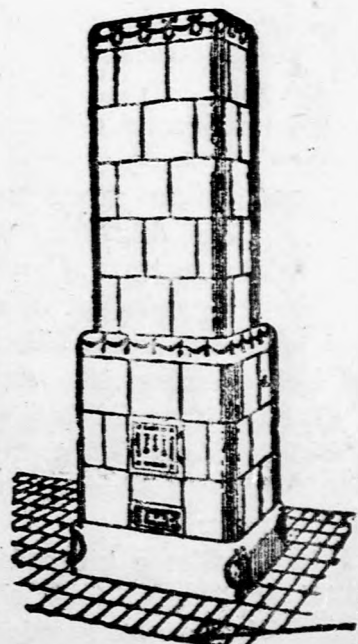
Gracel kályhás

P. UNIRII

8

UDVARBAN

Textitse meg a legmoderne- bül berendezett mintaraktár- kat. Átrakást, javítást és fayenc falburkolást garancia mellett eszközünk.

A buka indult az papirokba tak, de e gasabbak fixkamato mok tart ma 53.25. évi renta 53-as, az tei 82.75- adóbón 6 Consolidat zart. A t zatlan a lejes, a C mánasca

Óriási bu- csont, vesz pénzrends

előkészülete történeke m kon és ér helyzet kial ban, tervsz komplikáció azonban a s tősegre is előkészülete elmutt héte volt, egyes kel. A külföldi pirok nagy és holland p a kínálat, l joni és pá ténken kor Al tervezet amelyekkel foyamaik” vezet szerin tariamára f a font és érdekekben, a valutakiégve úttmüködést ményhez csa portugál val dig is szoros A nemzetl anyagárak északi földte terméskilátá USA-ban ór kúció és en piaci ára ism szilárdulások zögazdasági mig az ásvár Az angol

készítőkész kesztült, st anyagmegeta

KÖZGAZDASÁG

Élénkült az üzlet a bucarestii tőzsdén

Tartottak a fixkamatozású papírok, szilárdultak a favorit részvények

A bukaresti tőzsdén a hét elején élénken indult az üzlet, a hétfői zárlatnál egyes papirokban kisebb visszaesések mutatkoztak, de ezeknél is a záró árfolyamok magasabbak voltak a múlt hét végéknél. A fixkamatozású papírok piacán az árfolyamok tartottak, a Stabilitatea záróárfolyama 53.25, a Desvoltarea 53.25-ös, az 1933. évi renta 61.25-ös, a Kiszájtási kötvény 53-as, az Inzestrarea kötvény nagy címlettel 82.75-ös, a kis címlettel 76.50-es, az adóbnál 62-es, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 39.87-es árfolyamon zárt. A bankrészvények tartottak. Változatlan a Banca Nationala részvény 6650 lejes, a Comro 265 lejes árfolyama, a Romaneasca 20 lejjel 620 lejjel, a Credit In-

dustrial 10 lejjel 770 lejjel lanyhult, a Credit Roman 30 lejjel 440 lejjel lanyhult. A biztosítási részvények változatlanok, a Dacia-România 6700 lej, a Generala 1535 lej, az Agricola-Fonciera 455 lej, a Nationala 340 lej. A petróleumrészvények szilárdabbak. Az Astra-Románá 140 lejjel 1400 lejjel, a Steaua-Románá 40 lejjel 720 lejjel, a Concordia 85 lejjel 790 lejjel, a Credit Minier 50 lejjel 640 lejjel, a Redevanta 35 lejjel 330 lejjel emelkedett. Az ipari részvények tartottak. A Mica 115 lejjel 1580 lejjel, a Letea 60 lejjel 1250-re, a Resita 25 lejjel 635-re, a Telefon-részvény 60 lejjel 1170 lejjel szilárdult, a Tramway-Bucuresti 60 lejjel 1165 lejjel lanyhult.

Uránia Mozgó AZ ÜNNEP LEGMULATSÁGOSABB FILMJE!

1.) Stan és Bran, mint repülők

A közismert amerikai kamikázusok legjobb vígjátéka.

2.) Boris Karloff

szenzációsan izgalmas filmje:

Aborzalnak éjszakája

MUSORON KIVÜL A LEGUJABB U. F. A. HIRADÓ!

Közös angol-francia valuta készül

Óriási buzaspekuláció indult Kanadában és az USA-ban. — Félmilliárd koronás hadikölcsönt vesz fel a svéd kormány. — A német kormány újabb rendelkezése a lengyelországi pénzrendszerrel kapcsolatban. — A zürichi magánforgalomban ismét lanyhult az olasz líra és a márka-bankjegy árfolyama

Zürich, április 27. Az áprilisi utolsó kétszáz órányi viszonylagos nyugalommal történtek meg a nyugateurópai pénzpiacokon és értéktőzsdéken. A skandináviai helyzet kialakulását Londonban és Párizsban tervszerűen tartják, bár további komplikációkat nem tartanak lehetetlennek azonban a szövetségek már erre az eshetőségre is meggyőződtek minden szükséges előkészülettel. Londonban és Párizsban az elmúlt héten a tőzde hangulata kellemes volt, egyes favoritokban érdeklődésekkel. A külföldi papírok közül a norvég papírok nagy kínálatát alább hagyott, a svéd és holland papírokban azonban tovább tart a kínálat, lanyhuló árfolyamokkal. A londoni és párizsi tőzsdén az elmúlt héten élénken kommentálták a két kormány által tervezett újabb valutarendszabályokat, amelyekkel a külföldi valuták „fekete árfolyamait” akarják megszüntetni. A tervezet szerint 1:175-ös arányban a háború tartamára fix árfolyamot állapítanak meg a font és francia frank között és ennek érdekében, úgy a két jegybank, mint a két valutakiigyezmény alap még szorosabb együttműködést fog kifejteni. Ehhez az egyes pénzhez csatlakozna a norvég, török és portugál valuta, amelyeknek a fonttal eddig is szorosabb kapcsolatai voltak.

A nemzetközi árutőzsdéken a nyersanyagárak változatlanul szilárdak. Az északi földtekén ezekben várható gyengébb terméskilátások miatt Kanadában és az USA-ban óriási arányokat ölt a buzaspekuláció és ennek megfelelően a buza világpiacon ismét emelkedett. Ugyancsak árszilárdulások tapasztalhatók a többi mezőgazdasági eredetű nyersanyagokban is, míg az ásványi nyersanyagok ára tartott. Az angol és a spanyol kormány az el-

mult héten ratifikálta az angol-spanyol fizetési egyezményt, amely valutáris egyezménynek is tekinthető. Az egyezményben a font árfolyamát 45 per centban fixálták, egyes áruk forgalmában azonban 38.60-as árfolyamot állapítottak meg. Az angol kormány ennek az árfolyamnak tartását garantálta a londoni devizatőzsdén.

A svájci kormány rendeletet adott ki, amelyben a dán követeléseket zároltatta és ugyanakkor beszüntették a dán korona tőzsdéi jegyzését is. Hasonló rendszabályokat alkalmaztak az oslói kifizetésekkel kapcsolatban is, míg a legális norvég kormány területeinek valutáját továbbra is jegyzik, a zürichi tőzsde magánforgalmában.

A svéd kormány az elmúlt héten becsátotta ki az első nagy hadikölcsönt. A kölcsön összege 500 millió korona, a kamatozása 4 százalék és 20 év alatt kerül visszafizetésre. Az összeg nagyságát legjobban az a tény bizonyítja, hogy a svédországi bankjegyforgalom alig tesz ki egy milliárd koronát, vagyis a svéd kormány a bankjegyforgalom felét készülő igénybe venni. Mindezek ellenére a kölcsön sikerét biztosították tartják.

A német kormány rendeletet adott ki, amelyben a váltópénzforgalmat 300 millióval 2 milliárd 115 márkára emelik, új váltópénzek kibocsátásával. Egy évtizeddel ezelőtt a Reichsbank bankjegyforgalma tett ki ennyit. Egy másik rendeletben megszüntették a márkavalutának forgalmképességét a megszállott lengyel területeken. Ezeket a márkabankjegyeket a Krakkóban ujonnan felállított állami jegybank váltja be, amelytől a német kormány egy milliárd zloty kölcsönt vett fel. Az új jegybank bankjegyei mellett forgalmké-

„Még mindig tartanak gyötrelmes szenvedései? Ha tudná, mily könnyen megszabadulhatna tőlük!”

„Szenvedéseim lázasztók és kínzóak. Teljesen tönkrementem. Lehet valaki így vidám? és melyik szer segíthet rajtam?”

„ANUSOL. En az orvosfól kaptam. A kínok és fájdalmak azonnal megszűnnek és a gyötrelmek véget érnek.”

Aranyer ellen

ANUSOL

pések maradnak a régi zlotybankjegyek is, azonban ezeket fokozatosan ki fogja vonni a forgalomból a német kormányzó által létesített új jegybank.

A nemzetközi devizapiacokon az elmúlt héten tartott volt a dollár és a svájci frank, kisebb hullámzást mutatott a font francia frank, lanyhultak az olasz líra és a skandináv valuták. A közép-európai valuták közül lanyhább a márkabankjegy és az olasz líra bankjegy, míg a többi változatlan. A zürichi magánforgalomban a márkabankjegyet 40-42-es, az olasz líra bankjegyet 12.60-13-as, a pengőbankjegyet 67.50-69-es árfolyamon jegyzik. A

lejbankjegyek árfolyama alig változott a külföldi magánforgalomban, a zürichi magánforgalomban 1.10-1.25-ös, Budapesten változatlanul 3.20-3.40-es árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

Ujonnan megnyílt Bucures'iben

Elegánsan berendezve, vis a vis a Hotel Princiaral, Str. Brezoianu 14. I. emelet.

Orth. Köser Étterem

Klein (Aradról). Kifűnő erdélyi konyha. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Buzában lanyhult, kukoricában élénkült az üzlet a kikötővárosok gabonátőzsdéin

Az árak az egész vonalon szilárdak

A romániai gabonátőzsdéken — a buzaexport betiltása óta — buzában az üzlet teljesen ellanyhult, bár a buzaárak nem változtak. A kikötővárosokban folyik a betiltás előtt eladott buzakészletek exportja. Az elmúlt héten a németek és olaszok nagy tételekben vásárolták a kukoricát és hatalmas kötések történtek rozsbán is, szilárduló árak mellett. A többi mezőgazdasági termékekben a forgalom közepes, az árak azonban az egész vonalon szilárdulnak.

A hét végén a fontosabb romániai gabonátőzsdéken a következő árakat jegyezték:

Bucuresti: 73 kg-os buza (3 százalék idegen anyaggal) 62.000 lej, 59-60 kg-os árpa (6 százalékkal) 44.250 lej, vegyes kukorica 45.000 lej, 71-72 kg-os rozs (3 százalékkal) 59.000 lej.

Braila: 79 kg-os buza (1 százalék idegen anyaggal) 66.000 lej, 58 kg-os árpa (3 plus 2 százalék idegen anyaggal) 44.500 lej, 69-70 kg-os rozs (4 plus 5 százalékkal) 58.500 lej, 41-42 kg-os zab (4 plus 4 százalékkal) 55.750 lej, szárított kukorica 50.000 lej, Victoria borsó 190.000 lej, I-a bab 190.000 lej, napraforgómag 110.000 lej, kendermag 215

ezer lej.
Galati: 75 kg-os buza (3 százalék idegen anyaggal) 65.000 lej, 58 kg-os árpa (3 plus 3 százalékkal) 46.500 lej, 69-70 kg-os rozs (4 plus 4 százalékkal) 58.500 lej, 40 kg-os zab (6 plus 4 százalékkal) 56.000 lej, vegyes szárított kukorica 47.000 lej, Victoria borsó 190.000 lej, I-a bab 190.000 lej, napraforgómag 109.000 lej, repce 97.000 lej, tökmag 150.000 lej.

Constanța: 76 kg-os buza (2 százalék idegen anyaggal) 65.500 lej, 60 kg-os árpa (4 plus 3 százalékkal) 44.750 lej, 70-71 kg-os rozs (3 plus 3 százalékkal) 59.250 lej, 41-42 kg-os zab (4 plus 3 százalékkal) 55.750 lej, I-a szárított kukorica 50.000 lej, Victoria borsó 190.000 lej, I-a bab 190.000 lej, napraforgómag 110.000 lej.

Timisoara: A bányási gabonapiacra a buza iránti kereslet csökkent.

Arak: Buza 70.000 lej, kukorica 55.000 lej, korpá 45.000 lej, zab 60.000 lej, muharmag 130.000 lej, napraforgómag 90.000 lej, tökmag 140.000 lej, tavaszi árpa 55.000 lej, lóheremag 420.000 lej, lucernamag 630.000 lej, vagononként.

A transilvaniaiak találkozó helye Hoffmann ort. étterme

BUDAPEST, VI. ker. Révai uca 4. Andrássy ut sarok.

A ROMÁN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZÁRFOLYAMAI:

107% felárral:	
Dollár	211.65—216.95
font	851.80—873.13
palesztinai font	852.84—874.18
egyiptomi font	873.54—895.38
holland forint	112.40—115.20
svájci frank	47.51—48.75
belgas	35.61—36.54

38% felárral:	
font	567.87—582.08
holland forint	74.93—76.80
svájci frank	31.67—32.50
belgas	23.74—24.36
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz líra	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
csehkrona	4.68—4.77
szlovákkrona	4.68—4.77
török líra	92.—
dinár	2.898—3.05

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ÁRFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)	
Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.80
dollár	241.90

francia frank	5.50
svájci frank	54.25
belgas	40.45
svéd korona	57.55
holland forint	128.40
norvég korona	53
török líra	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzáció árfolyamai:

font, angliai árukra	1950
font, angol gyarmatok áruira	1950

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE, HIRDESSZEN AZ UJ KELET-BEN!

Havi 20.000 Lei

jövedelmet érhetnek el az ország összes megyében, agilis, szervezőképes cégek, vagy egyének, minden háztartásban nélkülözhetetlen világszabados egyszemélyes megkezdésével. Áruaktárhoz szükséges tőke 30-50.000 lej. Ajánlatokat I. Dickmann hirdetőiroda Bucuresti, V. Str. Cáp. Preotescu 24 továbbít.

Tavaszi ruháit egyedül kötheti „TRICO-RECORD”

készítőkészüléken, melyen néhány óra alatt köthet ruhát, pullover, sportharisnyát, kesztyűt, stb. — Minden minta köthető. — Minden fonatra alkalmas. — 30 százalék anyagmegtakarítás. — Munkája kézimunka. — Kezelése egyszerű. — Ingyen kiképezzük.

Ára Lei 1.500. — Kérjen ismertetőt.

M. ALFANDARY, Bucures'ti, Str. Mánulári 26.

Keresünk képviselőket az ország összes megyészkéhelyein.

UJ KELET Legújabb hírek

A Norvégiába érkezett szövetséges csapatok nagyrésze még nem került harcra

A Havas-ügynökség pontos áttekintést ad a norvégiai hadihelyzetről. Megérkeztek az első angol harcirepülőgépek Norvégiába

Stockholm, április 27. (Rador). A Reuter iroda jelentése szerint az „Aften Bladet” azt közli, hogy német csapatok Roerosból, az attól öt kilométerre fekvő Tynset helységbe vonultak vissza, mivel váratlan ellenállással találtak szembe magukat a norvégiek részéről. A németek visszavonulása még csütörtökön este kezdődött.

Angol harcirepülőgépek szálltak le Norvégiában

London, április 27. (Rador). A Reuter iroda jelentése szerint sikerült angol harcirepülőgépeknek leszállni Norvégiában. A gépek valószínűleg véget vetnek a németek szüntelen légitámadásainak. A gépek egy tavn szállítás le s habár német repülőgépek bombázták őket, sikerült ideiglenes támaszpontot létesíteniük.

Dombastól délre visszavonultak az angol csapatok

London, április 27. (Rador). A hadügyminisztérium közli: A délnorvégiai szövetséges csapatok heves harcot vívtak Dombastól délre a kiskaliberű tüzérségtől, harcikocsiktól és repülőgépektől támogatott ellenséges erőkkel. Az angol csapatok egyes helyeken kénytelenek voltak visszavonulni.

A norvég csapatok Gulsviknál feltartóztatták a német előnyomulást

London, április 27. (Rador). A norvég főparancsnokság pénteki hadijelentése szerint a keletnorvégiai csapatok csütörtökön feltartóztatták Gulsviknál és Kvánál az ellenséges támadásokat. Az ellenség tüzérség, harcikocsik és repülőgépek támogatásával támadott. Az angol csapatok két német harcikocsit szétromboltak. Az Óster völgyében a motoros csapatok folytatták előnyomulásukat Kvikre és Roeros között. Nyugat-Norvégiában a német csapatok Voss és Handarder felé nyomulnak elő és a bergeni vasútvonalról nyugatra. A német légi erők bombázták Voss és Eide helységeket.

A norvégiai háború a Havas-ügynökség megvilágításában

Párizs, április 27. (Rador). A Havas-ügynökség a norvégiai háborúról a következő részleteket közli:

Uj ipar!

Harisnyaszemfelszedés elektro pneumatikus „Alka” géppel. Könnyű, biztos megélehetést nyújt. Rövid időn belül önmagától amortizálódik. A gép működésért szavatosságot vállalunk. Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál: Neumann Salamon ORADEA, Str. Vlahuța 15, telefon 24-35. Az újabb szállítmány a napokban megérkezett.

Norvégiában a németek a Lengyelországban alkalmazott taktikát használják. Könnyű, gépesített oszlopokat küldenek előre, melyek előtt bombavető repülőgépek szállnak. Így nagy légitámadásokat hajtanak végre Közép-Norvégiában keskeny völgyei és vidékei fölött, anélkül, hogy elfoglalnák azokat. Néhány nap után, melyet a szövetségesek arra használtak fel, hogy csapatokat tegyenek partra Norvégiában, a Falkenhorst tábornok vezette német csapatok Oslóból kilendülve, mindenütt támadásba kezdtek. Egy oszlop elfoglalta Elverumot és Hamart, majd az Oester völgyén nyomul előre, a Glommen folyó mentén, átkelve Enán és Storeivalon, Roeros irányában. Ugy látszik, hogy ez az oszlop, Roeros vidékén, Osnál és Tolganal a norvégiek ellenállásába ütközött, de megtörte ezt az ellenállást. Egy másik oszlop, mely elfoglalta Lillehammer, a Gundrast völgyén Dombas felől nyomul előre. A szövetséges csapatok Dombastól mintegy ötven kilométerre fejtenek ki ellenállást. A szombati norvég jelentés közli, hogy a németeket Gulevirnél, valamint Etnel és Aurbal között fel-

tartóztatták. Gulevir az Osi-Bergen közötti vasútvonalon fekszik. A német hadoszlopok, úgy látszik, nincsenek összekötve egymással és hegyes, ellenséges vidékeken haladnak át. Eddig csak gyengén felfegyverzett norvég különítményekkel, vagy a szövetséges csapatok előőrsével találkozottak, melyeket azért küldtek előre, hogy inkább erkölcsi segítséget adjanak a norvég hadseregnek és lakosságnak. Ha a németek kapcsolatot teremtenének is a trondhemi csapatokkal, ez csak muló győzelem lenne, mert az elégtelen létszám miatt a gépesített csapatok nem tudják elfoglalni a területeket, melyeken átkelnek. A Norvégiában partraszállt szövetséges csapatok zöme még nem kerüli harcra. A nehézsúlyú partraszálltás lassan folyik, mert a szövetségeseknek csak másodrendű kikötők állnak rendelkezésükre. A partraszállt csapatok között francia hegyi vadászok is vannak, akik szokva vannak a közép-norvégiai harcterekhez hasonló sziklás terephez.

A németek visszafoglalták Róros helységeit

Stockholm, április 27. (Rador). A Havas távirati iroda jelenti, hogy a német csapatok visszafoglalták Rórost.

Párizs, április 27. (Rador). A francia hadsereg főparancsnokság jelenti: Semmi jelentéssel bír.

Francia repülőrajok bombázták a németek támaszpontjait

Párizs, április 27. (Rador). A Havas távirati iroda jelenti a norvégiai katonai helyzettel kapcsolatban:

Valószínűnek látszik, hogy Störennél, amely 50 kilométernyire fekszik Trondhjemtől, ütközött meg első ízben a szövetséges csapat és a Trondhjem felől érkező német haderő. Megerősítik a hírt, hogy a németek az Ósterdal völgyén nyomultak előre Rórosig. Hír szerint a Rórosba érkező német csapatok számbelileg nem jelentékenyek. A légharc terén kedvezőbb a helyzet a szövetséges csapatok szempontjából. Francia repülőrajok jelentős eredménnyel bombázták a német támaszpontokat, amelynek során több német gépet elpusztítottak.

„Katonai okokból a német hadsereg főparancsnokság nem ad ki tájékoztatást”

Berlin, április 27. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A német hadsereg főparancsnokság katonai okokból egyelőre tartózkodik attól, hogy tájékoztatást közöljön a szövetségesek és a német haderő norvégiai harcainak jelenlegi fázisáról.

A németek rajtaütésszerű támadása Lillehammer ellen

Berlin, április 27. (Rador). A német hadsereg főparancsnokság jelenti: A német csapatok rajtaütésszerű támadást intéztek Lillehammer ellen, elsősorban csapva össze az Andalsnesből érkező angol haderővel. Az ellenség a rajtaütésszerű támadás következtében elmenekült, fegyvereket és lőszert

Select Mozgó MA, VASÁRNAP NAGY VIGJÁTEK PREMIER!

Linda Darnell és Tyrone Power
a filmvilág legszebb és legkedveltebb sztárjainak egyetlen közös alakítása:

Az ezüst róka
Szellems fordulatokban gazdag vigjáték, főszerepekben:

William Warren, Binnie Barnes
Elegáns rendezés! Ellenállhatatlan humor! Fordulatos cselekmény!
MŰSORON KIVÜL A LEGUJABB FOX NEMZETKÖZI HIRADÓ!

Ribbentrop szerint a szövetségesek már hónapok óta készültek Norvégia megszállására

A német külügyminiszter beszéde a berlini diplomáciai kar és a sajtó képviselői előtt

Berlin, április 27. (DNB). Ribbentrop külügyminiszter szombat délben félkét órákor a kancellári palota fogadótermében a diplomáciai kar berlini tagjai, valamint a külföldi és a német sajtó képviselői előtt rövid beszédet mondott a külpolitikai helyzettel kapcsolatban. A beszédet a német megszállás alatt lévő területek rádióállomásain kívül az olasz, a magyar, a japán rádióállomások, valamint néhány amerikai rádiótársaság közvetítette.

Ribbentrop azzal kezdte, hogy miután a szövetségesek a Sigfried vonal megtámadására nem gondoltak, a háború kitérése óta folyton azon igyekeztek, hogy új hadszínteret próbáljanak maguknak teremteni. A német külügyminiszter ezzel az igyekezettel hozza összefüggésbe az angol és francia államférfiak által a semleges államok magatartásával kapcsolatosan tett különböző nyilatkozatokat. A szövetségesek ismételtlen igyekeztek a semlegeseket rábíri arra, hogy mellettük foglaljanak állást a most folyó háborúban. Kiváló alkalomnak bizonyult erre az orosz- finn háború. Chamberlain és Daladier azon kijelentése, az expedíciós sereg Finnország megsegítésére készen állott, de Svédország és Norvégia ellenállása folytán nem lehet-

ett azokat a hadszínterre küldeni — Ribbentrop szerint nem felel meg a valóságnak. A párizsi finn követ Helsinkibe küldött jelentése szerint ugyanis Daladier kijelentette volna előtte, hogy a szövetségesek minden körülmények között és a semleges államokra való tekintet nélkül is utra indítják az expedíciós sereget.

Ugyanakkor, mondotta Daladier, megszakítják a diplomáciai kapcsolatokat Szovjet-Oroszországgal. Churchill Párizsba repült egy éjszaka, hogy a franciáknak ezt a tervét megakadályozza. Az orosz- finn békekötés véget vetett az expedíciós sereggel kapcsolatos terveknek, amelyeknek hivatása nem annyira a finnek megsegítése lett volna, mint inkább az, hogy Norvégiát megszállják. Ezzel kapcsolatosan Ribbentrop különböző „meggondolatlan” kijelentésekre hivatkozott, amelyeket a szövetséges és norvég politikusok tettek volna.

— Így Paul Reynaud párizsi semleges diplomata előtt április első napjaiban azt a nyilatkozatot tette, hogy nyugaton és délkeleten nem kell bonyodalomokat tartani, viszont közelebről északra fognak a szövetségesek részéről elhatározó jelentőségű események történni. Churchill a londoni semleges sajtó-

Hull a haja? Korpázik a fej-bőre? Petrol Egger

megszünteti a korpázást megállítja a hajhullást megerősíti a hajgyökereket

hagyva hátra. A támadás folytán kétszáz foglyot ejtettünk, közülük számos vezérkari tisztet, valamint a közret parancsnokát. Ugyanakkor jelentős számú politikai és katonai dokumentumot, valamint haditerveket zsákmányoltunk. Április 25-én szintén nagy számú angol foglyot ejtettünk, midőn Trondhjemtől északra támadást intéztünk Steinkjer ellen, ahol rövid harc után hét tisztet és nyolcvan katonát foglyul ejtettünk. Az angolok nem jutottak odáig, hogy megállítsák előnyomulásunkat, sem pedig, hogy összeköttetésünket elvágják. Ez a főlányunk lehetővé tette számunkra, hogy kis veszteségek árán hatalmunkban kerítsük az ellenséges állásokat. Másrészt jelentős nemet erők vonultak fel Norvégiá északi részében és sikerült tel foglalnok Voss helységeit, a norvégokkal folytatott heves harc után. Az angol tengeri erőknek Bergen és a narviki pozícióknak elleni támadásai folytatódnak. Narviktól északra egy norvég zászlóalj német hegyi vadászok megtizedelték. Száznegyvennégy katonát foglyul ejtettünk. Az aviatika folytatta az előnyomuló német csapatok támogatását. Egy angol cirkáló négy bombatalálat ért. A fedélzeten levő munió felrobant és a cirkáló használhatatlanná vált.

attasék értekezletén hangsúlyozottan kijelentette, hogy a svéd vasérc Németországba való szállításának véget kell vetni. Koht „egykor” norvég külügyminiszter egy bizalmas norvég kormányértelkezleten a szövetségesek átvonulási kérésével kapcsolatban azt a kijelentést tette: „Norvégiának úgy kell nemet mondania, hogy az szükség esetén igenné legyen átváltoztatható. Altalában, ha Norvégia semmiképpen sem tudja elkerülni a háborúból való távollmaradását, úgy oda kell hatnia, hogy semmiesetre se Németország oldalán vegyen részt abban”. A német kormány tudta, hogy a „volt” norvég kormány titokban Angliával szimpatizál és igyekszik elősegíteni a szövetségesek tervét.

Ribbentrop ezután kifejtette, hogy a szövetségesek készen állottak Norvégia megszállására, sőt az expedíciós sereget április 6-án hajóra rakták és el is indították Norvégia felé. A Führer, aki kellő időben tájékozva volt a szövetségesek tervéről, parancsot adott a német flottának, hogy fusson ki az Északi tengerre. A szövetségesek erre visszarendelték csapatszálított hajóikat, de nem elég korán ahhoz, hogy német bombavető repülőgépek néhányat el ne süllyesszenek. A Lillehammernél elfogott angol vezérkari tisztéknél talált iratokból kiderül, hogy kész tervek voltak Norvégia megszállására és az idevonatkozó parancs április 6-ról 7-re, tehát a német akció előttről van kelteve. Hasonlóképpen ennek előkészítését voltak hivatalva szolgálói az angol Intelligence Service-nek a nyugati partmenti kikötőkben dolgozó ügynökök.

Végül Ribbentrop a jelenlevők rendelkezésére bocsátotta az állításainak bizonyítását szolgáló hivatott dokumentumokat.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

Taxa postală plătită în nu
No. 10
10. Tr
Havos
évre
földre
felévr.
Hírde:
„Uj
bánát:
ja. Cikkeink
forrás megjelölés

Egy hi
Az összes f
alatt olasz fo
az alábbi jele
„A római
hogy a szovj
biában és És
területeken t

Csernovicbo
portja kövekt
autót, amely

A Messenger
dóstitásával
északbukovino
csapatok elől
rómától a cse
„a zsidók kiál
jára eresztett
vokkal szembe
jitetek néhan

A Piccolo az
zovjetcsoapat
an tanusított
antettel, ame
sáiból vált is
zágban a meg
zsidókkal sze
Eddig a tudó
Olyan híhetel
ra ez a hír —
származik rom
módunkban ell
oáfolását kom
ak tartjuk. H
téseik és azokb
vettek, úgy ez
magyobb kons
nénk meg, me
szöges ellentét
beállítottágáv
és összeegyezt
let erkölcsével

A romániai
érez a román
nehéz óráiban
összögdöt küld
domitalan mag
vonnuló román
vannak a rom
alkik többi bajt
állottak arra,
váranti legmagas

Aki a román
tikai érzelmeit
odaadó magata
tetlenül áll e h
és nem eshet ab
leg néhány jele
lan ember elité
közösség száml

A megpróbált
romániai zsidós
parancs, hogy
nyugalalmát, hit
lemmel teljesít
ségeit.

Gigurtu volt
továbbra is
Bucuresti, juli
szombati száma k
zi törvényrende
ajászerzésére v
be. Ezért ugyan
bó! közli azzal a
gurtu volt külüg
kormány tagja má
dőségben.